

1. melléklet a 21/2024. (XII.12.) önkormányzati rendelethez

I. Helyi jelentőségű természetvédelmi területek

1. Neumann János Egyetem (volt kertészeti főiskola) botanikus kertje

1.1. Védetté nyilvánító döntés száma: Bács-Kiskun Megyei Tanács Végrehajtó Bizottságának 130/1977/29. VB számú határozata

1.2. Elhelyezkedés: Bethlennváros

1.3. Helyrajzi szám: 6124/8

1.4. Terület: 1,0826 ha

1.5. Védettség indoka: A területen található értékes fásszárú növényállomány hosszú távú fenntartása és fejlesztése a védetté nyilvánítás révén lehetséges.

1.6. Természetvédelmi célja: Az értékes fa és cserjeállomány megóvása, fejlesztése, a park területi épségének fenntartása.

2. Kápolna-rét

2.1. Védetté nyilvánító döntés száma:

a 06/4, 012/7 hrsz-ú ingatlanok vonatkozásában Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata 417/1993. és a 649/1993. KH sz. határozata és

a 06/5, 07/2, 012/8 hrsz-ú ingatlanok vonatkozásában Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a helyi jelentőségű védett természeti területekről szóló.../2024. (XII.12.) önkormányzati rendelete.

2.2. Elhelyezkedés: Belsőnyír

2.3. Helyrajzi szám: 06/4, 06/5, 07/2, 012/7, 012/8

2.4. Terület: 43,3721 ha

2.5. Védettség indoka: A hajdani szikes terület egyik utolsó maradványa, melyen értékes élőhelyek, védett növény- és állatfajok vannak jelen.

2.6. Természetvédelmi célja: Az élőhely megőrzése, természetvédelmi szempontok szerinti fejlesztése, az itt élő védett fajok életfeltételeinek fenntartása, javítása, állományuk gyarapodásának elősegítése.

3. Ménteleki Zombory-birtok

3.1. Védetté nyilvánító döntés száma:

A 0194/14, 0194/19, 0194/20, 0194/22, 0194/23, 0194/24 helyrajzi számú ingatlanok vonatkozásában Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata 38/2000. (IX. 11.) önkormányzati rendelete a 0194/14, 0194/19, 0194/20, 0194/22, 0194/23, 0194/24 helyrajzi számú ingatlanok helyi jelentőségű védett természeti területté nyilvánításáról, valamint a környezet védelméről szóló 11/1999. (IV.26.) KR. számú rendelet kiegészítéséről és

a 0194/4, 0194/5, 0194/10 b alrészlet és c alrészlet, 0194/12 b alrészlet és c alrészlet, 0194/13 b alrészlet, 0194/15 helyrajzi számú ingatlanok vonatkozásában Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a helyi jelentőségű védett természeti területekről szóló.../2024. (XII.12.) önkormányzati rendelete.

3.2. Elhelyezkedés: Méntelek

3.3. Helyrajzi szám: 0194/4, 0194/5, 0194/10 b alrészlet és c alrészlet, 0194/12 b alrészlet és c alrészlet, 0194/13 b alrészlet 0194/14, 0194/15, 0194/19, 0194/20, 0194/22, 0194/23, 0194/24

3.4. Terület: 27,0176 ha

3.5. Védetség indoka: A területen található zsombékos, nádas terület, fásszárú növénytársulások és gyep természetközeli állapota a védelembe vonással valósítható meg.

3.6. Természetvédelmi célja: Az értékes zsombékos, nádas, gyep és fásszárú növénytársulások megőrzése és a kiemelten fontos fajok (szalakóta, gyurgyalag, kuvik) védelme, életfeltételeinek megteremtése.

4. Kecskeméti Széktó Szabadidőközpont

4.1. Védetté nyilvánító döntés száma:

a 10959/1, 10959/2, 10961, 10962, 10964/3, 10964/4, 10964/5, 10965, 10967/2, 10967/3, 10967/4, 10973, 10974, 10975/2, 10984, 10986, 10987, 10988/21, 10988/22 helyrajzi számú ingatlanok vonatkozásában Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a környezetvédelem helyi szabályairól szóló 8/2002. (II. 11.) önkormányzati rendelete módosításáról szóló Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 46/2006. (IX. 18.) önkormányzati rendelete a 10988/18. hrsz-ú c alrészlete vonatkozásában Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a helyi jelentőségű védett természeti területekről szóló.../2024. (XII.12.) önkormányzati rendelete.

4.2. Elhelyezkedés: Máriaváros, Széchenyiváros

4.3. Helyrajzi szám: 10959/1, 10959/2, 10961, 10962, 10964/3, 10964/4, 10964/5, 10965, 10967/2, 10967/3, 10967/4, 10973, 10974, 10975/2, 10984, 10986, 10987, 10988/18. hrsz. c alrészlete, 10988/21, 10988/22 és a 10985 helyrajzi számú ingatlan 4.4. szerinti EOV koordinátákkal jelzett része

4.4. A 10985 helyrajzi számú ingatlan védett részének EOV koordinátái:

696591.2771709396	173587.02127127585
696590.4267817623	173583.50632934293
696582.7103822563	173585.95013482787
696555.030382261	173592.220134828
696502.8603822689	173612.29013483808
696466.6603822741	173626.670134836
696438.7403822786	173636.73013483005
696387.0203822862	173656.800134839
696339.2703822934	173676.31013484273
696303.2103822981	173689.9801348412
696248.7803823068	173710.76013484623
696228.5903823095	173716.56013484538
696214.4303823118	173722.49013484758
696193.1904275523	173731.51011563867
696228.9771474322	173741.18922847565
696228.98	173741.19
696247.7	173746.25
696301.27	173768.37
696322.862001603	173775.80887668117
696390.96	173799.27
696409.62	173803.24
696419.01	173801.44
696490.15	173778.59
696506.17	173774.87
696517.12	173771.38

696522.9	173771.26
696690.33	173718.11
696690.330202553	173718.10992588665
696603.7303822504	173617.41013482295
696590.9830017659	173606.7859867547
696592.4345161142	173588.3253221768
696591.2771709396	173587.02127127585
696214.4303823118	173722.49013484758
696228.5903823095	173716.56013484538
696248.7803823068	173710.76013484623
696303.2103822981	173689.9801348412
696339.2703822934	173676.31013484273
696387.0203822862	173656.800134839
696438.7403822786	173636.73013483005
696466.6603822741	173626.670134836
696502.8603822689	173612.29013483808
696555.030382261	173592.220134828
696582.7103822563	173585.95013482787
696582.71	173585.95
696555.03	173592.22
696502.86	173612.29
696466.66	173626.67
696438.74	173636.73
696387.02	173656.8
696339.27	173676.31
696303.21	173689.98
696248.78	173710.76
696228.59	173716.56
696214.43	173722.49
696193.19	173731.51
696193.1904275523	173731.51011563867
696214.4303823118	173722.49013484758

4.5. Terület: 102,1387 ha

4.6. Védetség indoka: A területen számos védett madárfaj és az őshonos, összefüggő erdőállományok természetközeli állapota a védelembe vétellel őrizhető meg.

4.7. Természetvédelmi célja: A területen található védett és fokozottan védett madárfajok költő-, vonuló és telelőhelyének, valamint Kecskemét város térségében a legnagyobb kiterjedésű, természetszerű állapotú állandó vízfelület megőrzése; őshonos, összefüggő természetszerű erdőállományok állapotának megőrzése, fenntartása.

5. Mogyorós-tölgyes

5.1. Védetté nyilvánító döntés száma: Bács-Kiskun Megyei Tanács Végrehajtó Bizottságának 165/1973. VB határozata

5.2. Elhelyezkedés:

Hetényegyháza Nagynyíri erdő 01555/25 helyrajzi számú ingatlanán belül az 5.4. pont szerinti EOV koordinátákkal jelölt területe

5.3. Helyrajzi szám: 01555/25

5.4. EOV koordináták:

690228.630 178481.760
690326.240 178400.890
690367.810 178366.460
690424.630 178315.940
690505.620 178246.180
690417.560 178118.990
690373.810 178055.800
690239.380 177862.400
690091.610 177963.300
690041.560 177997.960
689822.470 178149.690
689817.560 178153.140
689734.320 178211.570
689690.850 178242.070
689513.380 178362.870
689403.970 178434.920
689567.300 178671.800
689618.400 178745.900
689630.950 178764.100
689705.870 178872.760
689870.710 178758.090
689917.900 178725.290
689947.830 178704.060
689952.720 178700.270
689992.560 178669.380
690048.040 178627.410
690061.000 178617.200
690108.880 178578.500
690113.750 178574.560
690114.740 178573.760
690151.320 178544.200
690184.050 178517.740
690195.820 178507.160
690228.630 178481.760

5.5. Terület: 51,63 ha

5.6. Védettség indoka: A Duna-Tisza közén ma már csak kevés helyen megtalálható természetes homokpusztai tölgyes erdőtípus megőrzése. A területen ritka, tájra jellemző, jó természetességi állapotú élőhelyek, védett növényfajok, valamint kételtű-, hüllő- és madárfajok vannak jelen.

5.7. Természetvédelmi célja: A tájra jellemző értékes élőhelyek, védett növény- és állatfajok megőrzése, állományagságuk növelése élőhelyrehabilitáció és a kedvezőtlen hatások kizárása útján.

6. Móricz Zsigmond emlékliget

- 6.1. Védetté nyilvánító döntés száma: Bács-Kiskun Megyei Tanács Végrehajtó Bizottságának 138/1979. VB számú határozata
6.2. Elhelyezkedés: Belsőnyír
6.3. Helyrajzi szám: 32872/1
6.4. Terület: 0,0595 ha
6.5. Védettség indoka: A tájra valaha jellemző volt tölgyes ittmaradt, kidőlt faegyede.
6.6. Természetvédelmi célja: A kidőlt fa törzsének, ágárszeinek megőrzése mementóként.

II. Helyi jelentőségű természeti emlékek

7. Hetényegyháza hétfő

- 7.1. Védetté nyilvánító döntés száma: Bács-Kiskun Megyei Tanács Végrehajtó Bizottságának 164/1973. VB számú határozata
7.2. Elhelyezkedés: Hetényegyháza Nagynyíri erdő 01555/25 helyrajzi számú ingatlanán belül a 7.4. pont szerinti EOV koordinátákkal jelölt területe
7.3. Helyrajzi szám: 01555/25
7.4. EOV koordináták:
689123.698 178400.238
689123.833 178399.083
689123.833 178397.920
689123.698 178396.765
689123.430 178395.634
689123.032 178394.541
689122.510 178393.502
689121.871 178392.530
689121.124 178391.640
689120.278 178390.842
689119.345 178390.147
689118.338 178389.566
689117.270 178389.105
689116.156 178388.772
689115.011 178388.570
689113.850 178388.502
689112.689 178388.570
689111.544 178388.772
689110.430 178389.105
689109.362 178389.566
689108.355 178390.147
689107.422 178390.842
689106.576 178391.640
689105.829 178392.530
689105.190 178393.502
689104.668 178394.541
689104.270 178395.634
689104.002 178396.765
689103.867 178397.920
689103.867 178399.083
689104.002 178400.238
689104.270 178401.370
689104.668 178402.463

689105.190 178403.502
689105.829 178404.474
689106.576 178405.364
689107.422 178406.162
689108.355 178406.857
689109.362 178407.438
689110.430 178407.899
689111.544 178408.232
689112.689 178408.434
689113.850 178408.502
689115.011 178408.434
689116.156 178408.232
689117.270 178407.899
689118.338 178407.438
689119.345 178406.857
689120.278 178406.162
689121.124 178405.364
689121.871 178404.474
689122.510 178403.502
689123.032 178402.463
689123.430 178401.370
689123.698 178400.238

7.5. Terület: 313 m²

7.6. Védettség indoka: A tájra valaha jellemző volt tölgyes különleges faegyede

7.7. Természetvédelmi célja: Különleges alakú kocsányos tölgyfa minél magasabb korig történő fenntartása.

8. Kadafalvi, Beretvás közti kocsányos tölgy

8.1. Védetté nyilvánító döntés száma: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata 268/1993. KH sz. határozata.

8.2. Elhelyezkedés: Kadafalva.

8.3. Helyrajzi szám: 0940/126, 0940/127, 0940/128, 0978/1, 0979/237, 0979/239 helyrajzi számú ingatlanok 8.4. szerinti EOV koordinátákkal jelölt részei.

8.4. Terület: EOV koordináták alapján

0940/126 hrsz.

694054.509 169998.163
694072.770 169982.460
694085.136 169972.507
694084.801 169972.070
694083.622 169970.784
694082.791 169970.022
694076.554 169975.338
694071.049 169980.030
694052.657 169995.707
694053.097 169996.398
694054.159 169997.782
694054.509 169998.163

Terület = 123.0353120 m²

Kerekítve: 123 m²

0940/128 hrsz.

694080.952 169968.543

694079.480 169967.606

694077.932 169966.800

694076.320 169966.132

694074.656 169965.607

694072.953 169965.230

694071.223 169965.002

694069.480 169964.926

694068.243 169964.980

694076.554 169975.338

694082.791 169970.022

694082.336 169969.605

694080.952 169968.543

Terület = 70.4096040 m²

Kerekítve: 70 m²

0940/127 hrsz.

694076.554 169975.338

694068.243 169964.980

694067.737 169965.002

694066.007 169965.230

694064.304 169965.607

694062.640 169966.132

694061.028 169966.800

694059.480 169967.606

694058.008 169968.543

694056.624 169969.605

694055.338 169970.784

694054.159 169972.070

694053.097 169973.455

694052.159 169974.926

694051.354 169976.474

694050.686 169978.086

694050.161 169979.750

694049.784 169981.453

694049.556 169983.183

694049.480 169984.926

694049.556 169986.669

694049.784 169988.399

694050.162 169990.103

694050.686 169991.767

694051.354 169993.378

694052.160 169994.926

694052.657 169995.707

694071.049 169980.030
694076.554 169975.338

Terület = 449.1867245 m²
Kerekítve: 449 m²

0978/1 hrsz.

694079.530 169990.350
694089.319 169982.539
694089.176 169981.453
694088.799 169979.750
694088.274 169978.086
694087.606 169976.474
694086.801 169974.926
694085.863 169973.455
694085.136 169972.507
694072.770 169982.460
694054.509 169998.163
694055.338 169999.068
694056.624 170000.247
694058.009 170001.309
694059.480 170002.247
694061.028 170003.052
694062.640 170003.720
694064.187 170004.208
694079.530 169990.350

Terület = 398.2608140 m²
Kerekítve: 398 m²

0979/237 hrsz.

694085.863 169996.398
694086.800 169994.926
694087.606 169993.378
694088.274 169991.767
694088.798 169990.103
694089.176 169988.399
694089.279 169987.615
694088.081 169986.530
694072.280 170000.000
694066.743 170004.719
694067.737 170004.850
694069.480 170004.926
694071.223 170004.850
694072.953 170004.622
694074.656 170004.245
694076.320 170003.720
694077.932 170003.052
694079.480 170002.247
694080.951 170001.309

694082.336 170000.247
694083.622 169999.068
694084.801 169997.782
694085.863 169996.398
Terület = 137.0847010 m²
Kerekítve: 137 m²

0979/239 hrsz.
694072.280 170000.000
694088.081 169986.530
694089.461 169985.353
694089.480 169984.926
694089.404 169983.183
694089.319 169982.539
694079.530 169990.350
694064.187 170004.208
694064.304 170004.245
694066.007 170004.622
694066.743 170004.719
694072.280 170000.000
Terület = 75.5557415 m²

8.5. Védetség indoka: A tájra valaha jellemző volt tölgyes különleges faegyede.

8.6. Természetvédelmi célja: Az esztétikai, tájképi és növénytani értéket képviselő kocsányos tölgy megőrzése.

Kerekítve: 76 m²

Teljes terület: 1 253 m²

9. Műkerti kocsányos tölgy

9.1. Védetté nyilvánító döntés száma: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a környezetvédelem helyi szabályairól szóló 8/2002.(II.11.) önkormányzati rendelete módosításáról szóló 22/2009.(III.27.) önkormányzati rendelet 1. §-a alapján.

9.2. Elhelyezkedés: Műkertváros.

9.3. Helyrajzi szám: 8253, 8254, 8256/65, 8256/66 helyrajzi számú ingatlanok helyrajzi számú ingatlanok 9.4. pont szerinti EOY koordinátákkal jelölt részei.

9.4. EOY koordináták:

8253 hrsz.

701319.086 172583.886
701317.907 172582.600
701316.621 172581.421
701315.237 172580.359
701313.765 172579.422
701312.217 172578.616
701310.605 172577.948
701308.941 172577.423
701307.238 172577.046
701305.508 172576.818

701303.765 172576.742
701303.116 172576.770
701322.100 172590.230
701322.581 172589.973
701322.559 172589.902
701321.891 172588.290
701321.086 172586.742
701320.148 172585.271
701319.086 172583.886

Terület = 66.8560830 m²
Kerekítve: 67 m²

8254 hrsz.

701322.100 172590.230
701303.116 172576.770
701302.022 172576.818
701300.292 172577.046
701298.589 172577.423
701296.925 172577.948
701295.313 172578.616
701293.765 172579.422
701292.293 172580.359
701290.909 172581.421
701289.623 172582.600
701288.444 172583.886
701287.382 172585.271
701286.444 172586.742
701285.639 172588.290
701284.971 172589.902
701284.446 172591.566
701284.069 172593.269
701283.841 172594.999
701283.765 172596.742
701283.841 172598.485
701284.069 172600.215
701284.447 172601.919
701284.971 172603.583
701285.639 172605.194
701286.445 172606.742
701287.382 172608.214
701287.759 172608.705
701302.260 172600.900
701322.100 172590.230

Terület = 678.1757490 m²
Kerekítve: 678 m²

8256/65 hrsz.

701310.985 172615.379
701302.260 172600.900
701287.759 172608.705
701288.444 172609.598
701289.623 172610.884
701290.909 172612.063
701292.294 172613.125
701293.765 172614.063
701295.313 172614.868
701296.925 172615.536
701298.589 172616.061
701300.292 172616.438
701302.022 172616.666
701303.765 172616.742
701305.508 172616.666
701307.238 172616.438
701308.941 172616.061
701310.605 172615.536
701310.985 172615.379

Terület = 206.0744485 m²
Kerekítve: 206 m²

8256/66 hrsz.

701323.083 172601.919
701323.461 172600.215
701323.689 172598.485
701323.765 172596.742
701323.689 172594.999
701323.461 172593.269
701323.084 172591.566
701322.581 172589.973
701322.100 172590.230
701302.260 172600.900
701310.985 172615.379
701312.217 172614.868
701313.765 172614.063
701315.236 172613.125
701316.621 172612.063
701317.907 172610.884
701319.086 172609.598
701320.148 172608.214
701321.085 172606.742
701321.891 172605.194
701322.559 172603.583
701323.083 172601.919

Terület = 303.9368800 m²

Kerekítve: 304 m²

9.5. Területe: 1 255 m²

9.6. Védettség indoka: A tájra valaha jellemző volt tölgyes különleges faegyede.

9.7. Természetvédelmi célja: Az esztétikai, tájképi és növénytanai értéket képviselő kocsányos tölgy megőrzése.

KECSKEMÉT MEGYEI JOGÚ VÁROS HELYI JELENTŐSÉGŰ TERMÉSZETVÉDELMI TERÜLETEINEK ÉS TERMÉSZETI EMLÉKEINEK TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERVEI

2/1.	A NEUMANN JÁNOS EGYETEM (VOLT KERTÉSZETI FŐISKOLA) BOTANIKUS KERTJE HELYI VÉDETT TERMÉSZETI TERÜLET TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERVE
2/2.	MÓRICZ ZSIGMOND-EMLEKLIGET HELYI VÉDETT TERMÉSZETI EMLÉK TERMÉSZETI TERÜLET KEZELÉSI TERVE
2/3.	A KADAFALVI, BERETVÁS KÖZI KOCSÁNYOS TÖLGY HELYI VÉDETT TERMÉSZETI EMLÉK TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERVE
2/4.	MŰKERTI KOCSÁNYOS TÖLGY HELYI VÉDETT TERMÉSZETI EMLÉK TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERVE
2/5.	KÁPOLNA-RÉT HELYI JELENTŐSÉGŰ VÉDETT TERMÉSZETI TERÜLET TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERVE
2/6.	A MÉNTELEKI ZOMBORY-BIRTOK HELYI VÉDETT TERMÉSZETI TERÜLET TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERVE
2/7.	KECSKEMÉTI SZÉKTÓ SZABADIDŐKÖZPONT HELYI VÉDETT TERMÉSZETI TERÜLET TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERVE
2/8.	A MOGYORÓS-TÖLGYES ÉS HETÉNYEGYHÁZA HÉTFÁ HELYI VÉDETT TERMÉSZETI TERÜLET TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERVE

2/1. A NEUMANN JÁNOS EGYETEM (VOLT KERTÉSZETI FŐISKOLA) BOTANIKUS KERTJE HELYI VÉDETT TERMÉSZETI TERÜLET TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERVE

Bevezetés

A Neumann János Egyetem (volt Kertészeti Főiskola) Botanikus kertje (a továbbiakban: Botanikus kert) a Bethlen körúttól északra, a Kerkápoly utcától délre, a Ceglédi úttól nyugatra található. Megközelítése (bejutás) a Kerkápoly utca felől lehetséges; más utak, utcák felé nyíló kapui a terület korlátozott látogathatósága miatt zárva vannak.

A Botanikus kertet 1949-ben hozták létre és 1977-ben helyezték védelem alá.

A helyi jelentőségű védett természeti terület (a továbbiakban: HTT) Törzskönyvi száma: 2/22/TT/77. Kiterjedése 1,08 hektár.

A HTT védelme továbbra is indokolt, a Botanikus kert létrehozásának oktatási, valamint táj- és természetvédelmi céljaival összefüggésben (növényfajok bemutatása), a terület természetesebbé alakulása miatt. Ez utóbbi miatt a terület élőhelyi jelentősége az elmúlt évtizedekben nőtt. A területen védett kételtű-, hulló- és madárfajok élnek.

A Botanikus kert földrészletének helyrajzi száma 6124/8. Adott földrészleten belül külön kiszabályozott a 6124/7 hrsz-ú épület.

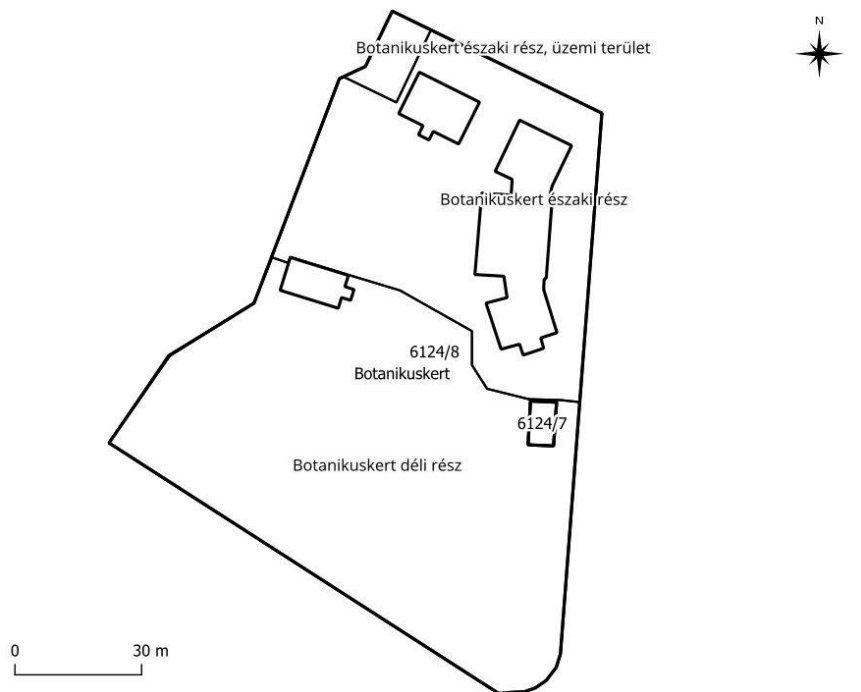

A terület központi EOV-koordinátája: 699395,9, 174867,1.

A terület északi és déli részét elválasztó kerítés töréspontjainak EOV-koordinátái (a sorszámozás a kerítés vonalában Ny felől tart K felé):

Töréspont koordináták		
1.	699363,36	174883,74
2.	699367,46	174882,43
3.	699367,69	174883,62

4.	699394,00	174876,11
5.	699393,80	174876,13
6.	699410,71	174866,17
7.	699410,97	174858,32
8.	699414,56	174852,63
9.	699424,52	174850,30
10.	699432,02	174849,90
11.	699436,42	174849,50

1. Természetvédelmi célkitűzések

1. A Botanikus kert létrehozásának céljával, eredeti funkciójával, összefüggésben, őrizze meg a botanikus kertbe telepített, tájra jellemző, őshonos, vadon élő és nem őshonos, dísznövény fajokat, lehetőségei mentén fejlessze és mutassa be a tájra jellemző élőhelyeket és fajukat.
2. A Botanikus kert létrehozásának céljának megfelelően továbbra is szolgálja az oktatást és a bemutatást.
3. A települési zöldinfrastruktúra hálózat részeként a Botanikus kert járuljon hozzá a zöldfelületek nyújtotta ökoszisztéma szolgáltatásokhoz.
4. Őrizze meg a terület természetszerűvé vált élőhelyeit, az itt található növény- és állatfajok életfeltételeit, a Botanikus kert egyik céljának (mint a Kiskunság egyes társulásainak és fajainak bemutatótere) alapfeltételeit.
5. Őrizze meg a terület védett állatfajait.

2. Természetvédelmi stratégiák

1. A Botanikus kert alapításakor bemutatni nem kívánt (akkor nem telepített), spontán betelepült, inváziós tájidegen növényfajok (pl. mirigyes bálványfa, zöld juhar) visszaszorítása.
2. Védett fajok és jó természetességi állapotú élőhelyek életfeltételeinek, fennmaradásának biztosítása és javítása.
3. Honos lágyszárú és fűszárú növényfajok telepítése.
4. Madár- és denevérfajok életfeltételeinek további javítása.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme

A botanikus kert oktatási és bemutatási célja a honos, Kiskunságra jellemző egyes élőhelyek és fajok bemutatása, mely szükségessé teszi a megfelelő, meglévő földtani, talajtani adottságok megőrzését.

3.1.2. Élőhelyek kezelése, fenntartása

1. További idegenhonos és ismert inváziós növény- és állatfajok betelepítése tilos.
2. A botanikus kert alapításakor betelepített tájidegen cserje- és fafajokon túl, spontán megjelent, inváziós tájidegen fajok egyedeit fokozatosan el kell távolítani. Amennyiben a telepített tájidegen fajok jelentősen elszaporodtak, visszaszorításukról gondoskodni kell; botanikus kertben kívülre kerülésüket meg kell akadályozni. A környező területeken meglévő, potenciálisan betelepülő tájidegen növényfajok (lágyszárú, cserje- és fafajok, pl. japánkeserűfű, zöld juhar) visszaszorításának lehetőségeit is vizsgálni kell.
3. A telepített és spontán kialakult, honos lágyszárú, fa- és cserjefajok alkotta növényállományt meg kell őrizni. Szükség esetén új fajok betelepíthetők.
4. A telepítés csak a telepítendő növényfajok ökológiai igényeinek, tájra jellemző voltának teljes figyelembevételével, fennmaradásuk biztosításával megengedett.
5. Fetelepítések esetében a támrudakat (legalább két darab/fa) a telepítés után 2-3 évvel el kell távolítani. Telepítés csak természet szerű, kíméletes és zavarásmentes módon történhet.
6. Fa- és cserjetelepítés esetén, valamint a természetes újulat megőrzése során gondoskodni kell a damilos kaszálás elleni védelemről.
7. A területen nagyon nagy borítással bíró borostyán (*Hedera helix*) visszaszorítása szükséges, de csak egyeztetett módon, a fokozatosság elve mentén.
8. A cserje- és fákivágási munkákat térben és időben össze kell hangolni a tervezett telepítésekkel.
9. A természetesség növelése érdekében kisebb mennyiségben holtfát vissza kell hagyni. Lábon álló holtfát a látogatók és az infrastruktúra védelme érdekében 5 m magasságig lehet meghagyni. Kidőlt fát darabolva, egészében, vagy egy részében a talajon, természet szerű módon és a közlekedés lehetőségét biztosítva helyben kell hagyni.
10. Az odúlakó állatok (madarak, denevérek) számára mesterséges odúk további kihelyezése szükséges lehet. A szükségességet vizsgálni kell, az odúk típusának, számának, helyének egyidejű meghatározásával.
11. Vegetációs, ill. fészkelési időszakban, általános szabály szerint, tilos a fás szárú fajok kezelése, a közvetlen balesetveszély elhárítása (pl. kidőlt, megdőlt fa vagy letört ágának eltávolítása), valamint a tájidegen fajok élőhelykímélő eltávolítása kivételével.
12. Kaszálási rend: Az utak menti és egyéb, oktatási funkció érdekében használt gyepterületeken időjárástól függően évi 2-4, a ritkábban használt területeken évi 1-2, a nagy tölgyfák alatt akár csak kétevente egyszeri kaszálás is elegendő.
13. Infrastruktúrák fenntartása közvetve és közvetlenül is érintheti az élőhelyeket. Az utak, kerítések, padok, épületek karbantartása szükség szerint végzendő, de a zöldfelületek legkisebb mértékű, előzetesen egyeztetett igénybevétele mellett.

3.1.3. Fajok védelme

1. Vegetációs, ill. fészkelési időszakban tilos a munkavégzés, a 3.1.2. pontban leírtak, mint általános élőhelyvédelmi célok figyelembevételével.
2. Az élőhelyek kezelését az egyes védendő élőhelyek, egyedek (ld. a Botanikus kert céljait), a védett fajok egyedeinek védelme érdekében fokozatosan, kíméletesen kell végrehajtani.
3. Az északi területrészt dísznövény-ágyásai és a botanikuskertről a célok szerinti telepítések kivételével csak honos növény- és állatfajok telepíthetők be, abban az esetben, ha életfeltételeik adottak.
4. A területen található mérgező növények megtartásának, bemutatásának módját ki kell dolgozni. Fő szabály szerint az északi területrészen, az oktatási-nevelési funkcióval összefüggésben, mérgező növények nem lehetnek.
5. Védett fajok telepítése a Tvt. alapján engedélyköteles.
6. A terület környezetében (ld. temető), függetlenül attól, hogy a védett terület része-e, törekedni kell az élőhelyi adottságok megőrzésére, javítására. Pl. a tájidegen fajok visszaszorítását szorgalmazni kell.
7. A védett kétéltűek jelenléte miatt a tóba tilos halat telepíteni.
8. A tóban horgászni tilos, a tó és a terület általános védelme, a tóban petező kétéltűek állományainak, életfeltételeinek (mederjellemezők, vegetáció) megőrzése érdekében.
9. A tó természetesebbé alakítása, napos résszel történő bővítése, a tájbaillesztés, a meredek, köves partszegély biztonságosabbá tétele mellett, különösen a kétéltűfajok élőhelyének változatosabbá tétele miatt fontos.

3.1.4. Táj- és kultúrtörténeti értékek

1. A Botanikus kert eredeti céljait (honos és dísznövények, élőhelyek és kezelésük bemutatása) adottságnak kell tekinteni. Ezzel összefüggésben az idős tájidegen faegyedeket is meg kell őrizni, de hosszútávon át kell gondolni egy tájidegen fajoktól mentes, természetközeli célállapotot is.
2. A Botanikus kert a tájra jellemző növénytársulások bemutatását is szolgálja. Különösen az idős tölgyfák miatt a táji értékek egyik utolsó hírmondója Kecskemét települési szövetében.
3. Az urbánus módon rendezett, közparki jellegű kialakítás a terület északi részén, a belső kerítéstől északra lévő zöldfelületek esetében nagyobb szerepet kaphat, de az aljnövényzet és a cserjeszint természetességének megtartása mellett. Az értékes faállomány és a megtartani kívánt cserje- és faújulat kíméletéről itt is mindenképpen gondoskodni kell. A Botanikus kert déli felében a természetességnek kell dominálnia a bemutatás, a látogathatóság feltételeinek biztosítása mellett.

3.1.5. Látogatási szabályok és korlátok

1. A terület helyi védettségét a használatban lévő kapuknál jelezni kell. A védettséget jelző tábla a hagyományos, Kecskeméten másutt is elhelyezett természetvédelmi táblák mintájára készüljön, de a védettség tényét a fő közlekedési irányból egy bemutató táblán is jelezni lehet, a több tábla elhelyezésének megelőzése céljából.
2. A terület látogatását lehetővé kell tenni, de bejelentéshez kell kötni.
3. A látogathatóság és a terület bemutatásának feltételeit ki kell dolgozni. Középtávon cél lehet a terület, vagy egy része, korlátozott közhasználatú zöldfelületként, díjtalanul történő látogatása, megnyitása a többi, meglévő, de nem használt kapun keresztül.
4. Az önkormányzat honlapján minden helyi védett területre és értékre vonatkozóan, így a Botanikus kertre vonatkozóan is, létre kell hozni egy könnyen elérhető, a terület értékeiről és látogathatóságának szabályairól szóló közérthető leírást.

3.1.6. Oktatási és bemutatói előírások

1. Helytörténeti kiadványokban, újságcikkekben, előadásokon, tananyagban fel kell hívni a figyelmet a terület természeti értékeire és jelentőségére.
2. A mindenkori területkezelő az oktatás és bemutatás lehetőségét biztosítsa, oktatási intézményként tekintse feladatának.
3. A területet, célját és értékeit bemutató táblarendszer felújítása, kiegészítése szükséges.
4. A terület látogatásával összefüggésben és általában a 3.1.5. Látogatás c. pontban leírtak az irányadók.

3.1.7. Kutatás, vizsgálatok, monitoring

A tervezési területen természetvédelmi és egyéb célból végzett kutatási tevékenységet (pl. élővilág- és klíma-monitoring) az önkormányzattal egyeztetve, az élőhely legkisebb zavarása mellett lehet végezni.

3.1.8. Terület- és földhasználat

1. A Botanikus kert oktatási és nevelési funkcióját és a természetvédelmi kezelést nem szolgáló építmények, létesítmények, épületek számát, kiterjedését nem lehet növelni.
2. A területen a horgászat és a vadászat tilos.
3. A területen csak a Botanikus kert céljaival megegyező, azt támogató tevékenységek végezhetők. Kizárólag csak ezekkel kapcsolatos létesítmények helyezhetők el az élőhelyek védelme, megőrzése figyelembevételével.
4. Az oktatási-nevelési célú hasznosítás a természetesség, a terület védelmi céljának csökkenését nem okozhatja.
5. A Botanikus kert északi részén folyó oktatási célú tevékenység zöldfelülethasználati igényeit egyeztetni szükséges a területkezelés megkezdése előtt.
6. A Botanikus kert északi részén folyó, nem oktatási-nevelési célú tevékenység során csak a meglévő épületek, az út és a parkoló igénybevétele lehetséges.
7. Gépjármű parkolás csak a terület északi részén lehetséges. A jelenleg meglévőkön túl, további parkolóhelyek nem létesíthetők. Törekedni kell a jelenlegi burkolt gépjármű közlekedő- és parkolófelületek csökkentésére - burkolatbontással és zöldfelületté alakítással. Törekedni kell arra, hogy a parkolásból és az autóforgalomból fakadó zaj, zavarás, levegőszennyezés, taposási károk a jelenlegi szint alá csökkenjenek.

3.1.9. Természetvédelmi infrastruktúra

1. A terület védettségéről tájékoztató táblát (táblákat) kell állítani a korábban leírtak szerint.
2. A területen a természetvédelmi kezelést szolgáló létesítményeket csak tájba illő méretben, kiterjedésben és anyaghasználattal lehet létesíteni, a Botanikus kert északi felén, alacsony természetességű területrészen.
3. A természetvédelmi területkezelés során a talajt, az aljnövényzetet, a cserjeszintet és a fákat kímélő megoldásokat kell alkalmazni a taposás, gyomosodás, kéregsérülések megelőzése érdekében. Legalább 10 cm vastag faapríték anyagú talajtakarás létesítendő és tartandó fenn az intenzív taposást szenvedő talajfelületeken.
4. A lágyszárú és fás szárú fajok kezelése után keletkezett növényi anyagokat a terület zöldfelületi részein a kaszálás, metszés, fakivágás után legfeljebb néhány napig lehetséges tárolni. A levágott anyagot komposztálni csak az északi területrész előre kijelölt, leromlott részein lehet.
5. A meglévő infrastruktúrákat (északi oldal épületei, építményei) növényzettelépítéssel (gyep-, cserje- és lombkoronaszintet alkotó fajok természetsszerű telepítésével) kell környezetbe illeszteni.
6. A tanösvény és/vagy információs táblarendszer kialakítható, ill. az egyes cserjéket és fákat jelölő névtábla-rendszer felújítása javasolt.

7. A tóba szennyezett víz nem vezethető. A belső, gépjárműhasználattal érintett utak, parkolók felületéről származó vizet lehetőleg helyben, pl. esőkerttel, süllyesztett gyepes terepmélyedéssel kell szikkasztani és helyben tartani.
8. A déli részen lévő faépület tetővizzeit a tó vízpótlása érdekében, javasolt elsősorban a tóba vezetni.
9. Az élőhelykezeléshez alapvetően a meglévő út és ösvény-hálózatot kell igénybe venni. Új nyom kialakítása csak indoklás alapján, a már leírtak szerinti élőhelykímélő módon lehetséges.
10. A kitermelt faanyag egy előre meghatározott részét földön fekvő és álló holt faanyag formájában helyben kell hagyni. Ezen túli irtási anyagot el lehet távolítani, tüzelőnek, komposztálás és mulcsozás céljára fel lehet használni.

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Szántó művelési ágú területek kezelése

Nincsenek szántó-művelési ágú területek a területen, ezért nem releváns.

3.2.2. Gyep (rét és legelő) művelési ágú területek kezelése

1. Nincsenek gyep-művelési ágú területek a területen, ezért nem releváns.
2. A gyepfelületeket a korábban leírt kaszálási rend szerint kell kezelni.
3. Az árnyéki gyeppótló növényfajokkal fedett területeket szükség esetén kell kezelni (pl. borostyán fákra, cserjékre való felkúszását meg kell akadályozni).

3.2.3. Szőlő, kert és gyümölcsös művelési ágú területek kezelése

Nincsenek szőlő-, kert- és gyümölcsös művelési ágú területek a területen, ezért nem releváns.

3.2.4. Nádas művelési ágú területek kezelése

1. Nincsenek nádas-művelési ágú területek a területen, ezért nem releváns.
2. A kis dísztóban lévő nádas (gyékényest) legfeljebb évente egyszer, télen, száraz állapotban, kíméletesen, víz felett kell vágni, abban az esetben, ha nagy mennyiségű szerves anyag keletkezik és tölti a tavat. A keletkező szerves anyagot el kell szállítani a területről, vagy a terület északi felé kialakított, bemutatást is szolgáló komposztálóban lehet kezelni.

3.2.5. Erdők kezelése

1. A tervezési területen nem található erdő művelési ágú terület, azonban a fás vegetáció természetzerű jelleget öltött a cserjés és fás foltok záródásával.
2. A fás szárúak alkotta növényállományokat meg kell őrizni. Ritkításuk, nyírásuk, metszésük, kivágásuk, telepítésük csak szakemberrel végzett előzetes egyedi vizsgálat alapján, időben ütemezetten, szükség esetén több évre elosztva, a meglévő struktúra fokozatos/szakaszos és meghatározott mértékű átalakításával lehetséges.
3. A lábon száradt fák kivágása lehetséges, de egyidejűleg néhány darab, 5 m magas, lábon álló „élőhelyfa” és földön fekvő holtfa kijelölt helyen történő visszahagyásával.
4. A Botanikus kert létrehozása óta betelepült, idegenhonos inváziós fa- és cserjefajok irtása kötelező.
5. Az idegenhonos, eddig lábon száradt fák pótlása nem kötelező, de a zárt faállomány folyamatos fenntartása és kiegészítése érdekében tájhonos fa- és cserjefajokkal való, tervszerű pótlás szükséges. A pótlás elsősorban az újulat megőrzésével, nevelésével történjen.
6. A terület szélein és belső részein lévő élőhelyet és mikroklímát javító védő cserjések egybefüggő területen végzett, a zárt sávot felnyitó irtása tilos.

7. A tájidegen fa- és cserje fajok egyedeit a téli időszakban, lehetőleg fagyott talajon, időben és térben szakaszoltan, szálalva kell kivágni és eltávolítani.
8. Tájidegen fászerű állományai egyben nem irthatók ki, csak abban az esetben, ha a betelepített vagy spontán megjelent honos fajok alkotta állományok már biztosítják az élőhelyi feltételeket, a talaj és látkép védelmét, infrastruktúra takarását.
9. Az irtási anyag hasznosítható része (törzs, vastagabb ág) kiszállítható, de kis mennyiségben, természetszerű módon helyben is kell hagyni. A vékonyabb ágakat, gallyakat természetszerű módon (darabolva, nem felhalmozva, hanem erdőfoltok alá vékonyan szétterítve) el lehet helyezni.
10. A kitermelt faanyag ledarálva a későbbiekben, a meglévő belső betonburkolatú ösvények esetleges kiváltását követően „burkolatként” felhasználható. A zajhatás mérséklése érdekében láncfűrész a fészkelési időben használni tilos (a balesetveszély elhárítása kivételével). Az aprítógéppel történő darálást fészkelési időszakban a terület az északi területrészen kell végezni.

3.2.6. Fásított terület művelési ágú területek kezelése

Nem releváns.

3.2.7. Halastó művelési ágú területek kezelése

1. A tervezési területen nem található halastó művelési ágú terület.
2. A kis dísztóban a horgászat tilos.
3. A tóba halat telepíteni tilos.
4. A tavat szükség esetén után kell tölteni. A vízpótlás történhet a szomszédos épület tetővizének bevezetésével is.
5. A tóba szennyezett, pl. parkolóról származó, víz nem vezethető. Csapadékvíz helyben tartását szolgáló esőkert létesítésével annak túlfolyása a tó felé, további vizsgálat alapján, lehetséges.
6. A tó esetleges fenntartása során (nádas és a hínáros nagy tömegűvé váló biomasszájának csökkentése) a benne és környezetében lévő élőlények védelmét kíméletes munkavégzéssel kell biztosítani (pl. egyidejűleg kisebb iszap- és szerves törmelék mennyiség kézi eszközzel való eltávolítása, vegetációs idő legvégén, a békák telelésének megkezdése előtt).
7. A mederanyag előbb leírt kíméletes (kisebb foltokra terjedő, nem túl mély, csak a szükséges taposással járó, időben több évre szakaszolt) „kotrása” során mélyebb és sekélyebb részek kialakítása javasolt.
8. Gépi kotrás tilos.
9. Középtávon a tópart természetszerűbb kialakítása és kismértékű, napos résszel történő bővítése javasolt (lapos, földes rézsúk, vízigényes fajok alkotta zonációval).

3.2.8. Művelés alól kivett területek kezelése

A botanikus kert egésze művelés alól kivett terület.

3.3. Funkcióbővítés és területfejlesztés

1. A terület további funkciókkal történő bővítése, hasznosítása az alábbi előírások szigorú betartása mellett lehetséges.
2. Funkcióbővítés és területfejlesztés az oktatási funkciókkal összefüggésben is, csak az élőhelyek védelme, a biodiverzitás növelése, honos fajok telepítése mellett lehetséges. Ez alól a tankert és a fűszerkert esetében lehet, az igénybevétel kiterjedése, intenzitása, fajkészlete ismeretében, előzetes egyeztetés, engedélyeztetés alapján, kivételt tenni.
3. A funkcióbővítés fontos lehetőségét hordozza a Botanikus kert látogathatóvá tétele (a terület jelenleg nyilvánosan nem látogatható). A látogatás módjának kidolgozása szükséges a közhasználat felé történő megnyitás előtt. A látogathatóság egyik fő eleme a Benkó Zoltán

Szabadidőközponthoz hasonlóan napi nyitvatartási rend kialakítása, ún. időben korlátozott közhasználatú zöldfelületként történő megnyitás.

4. A Botanikus kert jelenlegi belső kerítésétől északra lévő részén a degradált területrészeket természet szerűvé szükséges alakítani a honos cserje- és fajok egyedeinek védelmével, az újulat védelmével, a természet szerű szerkezet kialakításával. Ligetes kialakítás az oktatási funkciók szabadtéri kiszolgálása esetében megengedett. A telekhatárok menti növényzav (cserjesor, nyíratlan sövény) természet szerűbb kialakítása a terület zaj- és por elleni védelmét, a mikroklíma javítását is szolgálja. (A belső kerítés jelenlegi nyomvonalát lekövető, csekély mértékben egyszerűsített belső határvonal, koordinátákkal a mellékletben tanulmányozható. A továbbiakban északi és déli belső rész ehhez a határvonalhoz képest értendő.)
 5. Az északi és a déli rész zöldfelületeinek kezelését, fejlesztését szükségszerűen (évről évre, ill. eseti jelleggel) egyeztetni kell a városi főkertésszel és a természetvédelmi hatósággal a fejlesztések természet alapú tervezésének, technológiáinak és anyaghasználatának megállapítása érdekében. Az egyeztetésekről jegyzőkönyvet kell felvenni.
 6. Biológiailag inaktív felületek (meglévő és tervezett épületek, építmények, járda és térburkolatok, szervesetlen szőrt burkolatok, műfü és gumi) a telek teljes területének legfeljebb 22 %-át boríthatják. A Botanikus kert déli részén lévő burkolt utak szükségességét felül kell vizsgálni. (Középtávon át kell gondolni, hogy a betonlapok szükségesek-e a terület látogathatóságához, vagy elegendő-e a talajfelszínen járható ösvény, vagy mulccsal történő burkolás. Amennyiben a kiterjedt öntött széles betonburkolat nem szükséges, bontása javasolt. Helyén a gyalogutak betonlapjaival vagy szerves mulcsanyaggal történő ösvény és kiteresedés kialakítását is mérlegelni kell.)
 7. A természetvédelmi területkezelést akár csak ideiglenesen szolgáló művelet és tárolás (ág, gally, kaszálék időszakos deponálása, géppel történő aprítás) sem történhet a belső kerítéstől délre eső területrészen. Az északi területrészen pedig helytakarékos módon, annak helyreállítását figyelembe véve kerülhet sor területkezeléssel kapcsolatos tevékenységre (ld. komposztálás, darálás, ideiglenes deponálás).
 8. A használati és egyéb (pl. fenntartási) eszközök és igénybevételek meghatározása: Az aljnövényzet, a cserjeszint és a fák géppel történő kezelése megengedett. Darológép csak fészkelési időszakon kívül használható, kivéve, ha alkalmazása kényszervágás miatt szükséges. Ez esetben a darálás az északi részen történhet a déli részen fészkelő madárfajok zavarásának mérséklése érdekében. A tó gépi kotrása tilos. Jelentős töltődés esetén kézi eszközzel, egyidejűleg kisebb mennyiségű iszap- és hínáreltávolítás lehetséges.
4. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges keretrendszere.
1. A terület természetvédelmi kezelője a terület tulajdonosa, vagy a tulajdonossal szerződésben álló területhasználó, bérlő.
 2. A tulajdonos, területhasználó, bérlő a területkezelést a Kecskemét Megyei Jogú Város Jegyzője, mint helyi természetvédelmi hatóság hozzájárulása alapján, saját költségére, valamint támogatási források segítségével végzi.
 3. Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata végzi (vagy végezteti) el a terület természeti állapotának feltárását, a kezelési terv készítését és felülvizsgálatát, a terület általános bemutatásának biztosítását.

2/2. MÓRICZ ZSIGMOND-EMLÉKLIGET HELYI VÉDETT TERMÉSZETI EMLÉK TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERVE

Bevezetés

A Móricz Zsigmond és a környező hetényegyházi tölgyesek emlékét őrző Móricz-fát 1979-ben helyezték védelem alá. A védettséget a Bács-Kiskun Megyei Tanács Végrehajtó Bizottságának 138/1979. VB számú határozatával mondta ki, mely védettséget Kecskemét Megyei Jogú Város Közgyűlése megerősített. A védett fa Törzskönyvi száma: 2/23/TE/79.

A hajdani Móricz-fa (kocsányos tölgy - *Quercus robur*) és az annak helyt adó, 32872/1 hrsz-ú földrészlet, a Nyíri út mentén, annak déli oldalán, a Helikon utca torkolatától ÉNy-ra, kb. 115 m-re található.

A Móricz-fa átmérője meghaladta a 2 m-t, kerülete a 6 m-t, magassága kb. 30 m volt. A 150 éves fa 2006-ban kidőlt, de mellé a saját makkjából nevelt kis fákat ültettek, melyek egyike 2023-ra már néhány m magas fává fejlődött. A kis fa alászorult egy idős, inváziós nyugati ostorfa-egyednek. Ez a fiatal fa „örökíténé” tovább Móricz és a fa, a hajdani erdő emlékét.

A fa kora, termete, tájra jellemző mivolta miatt volt védelemre érdemes. A fa a korábbi idős tölgyes maradványa, mely köré tájidegen fajokból ligetet ültettek. Kidőlése után és jelenleg is, mint Móricz Zsigmondhoz kötődő kulturális és természeti emlékek, jelenleg is van jelentősége. A védelem emlékliget formájában indokolt a területen.

1. Természetvédelmi célkitűzések

A már elpusztult idős fa a tájra jellemző hajdani tölgyesek utolsó hírmondója volt. Utóda örökíti tovább a tájra jellemző erdei élőhely emlékét.

2. Természetvédelmi stratégiák

1. A hajdani Móricz-fa elpusztult, azonban maradványai is megőrzésre érdemesek mementóként, élőhelyfaként, valamint Móricz Zsigmondhoz kötődő kulturális értékként.
2. A fa mellé ültetett, az idős fa makkjából nevelt tölgyfa megőrzésével, támogatásával szimbolikusan egy új „Móricz-fa” nevelődik ki.
3. Az infrastrukturális és egyéb veszélyeztető tényezők kizárása, mérséklése.
4. Az érték további bemutatása.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme

A szempont önmagában nem releváns, azonban a Móricz-fa „szerepét” átvevő fa, ill. liget védelme csak a hozzá tartozó, gyökérzettel átszótt felszín alatti földtömeeggel szavatolható. A természeti emlék 595 m² kiterjedésű területtel védett. Legalább a gyökérzet körüli földtani közeg védendő a bolygatástól, beépítéstől. Gondoskodni kell a földtani, vízföldtani viszonyokat kedvezőtlenül befolyásoló beavatkozások kizárásáról (pl. árkolás mellőzése).

3.1.2. Élőhelyek kezelése, fenntartása

1. A fa, ill. a Móricz Zsigmond-emlékliget tanyás környezetben, útkapcsolattal rendelkező földrészleten található. Külön élőhely részeként nem írható le; egy gyepes-ligetes fragmentum a mezőgazdasági tájban.
2. Maga a fa és közvetlen környezete élőhelye lehet a korhadó tölgyekhez kötődő állatfajok (pl. védett ízeltlábúak) számára.
3. A korhadó fa élőhelyi szerepét középtávon vizsgálni kell (pl. rovarász, madarász által).
4. A fiatal tölgyfa életébe való kedvezőtlen beavatkozásokat kerülni kell.
5. A fa metszése, lombkoronájának alakítását kerülni kell, de szükség esetén vegetációs időn kívül lehetséges.
6. A tájidegen fajok terjedését vissza kell szorítani. A kis fa fölé nőtt nyugati ostorfát el kell távolítani.
7. A telken lévő és útmenti gyep kaszálását kíméletesen kell végezni.
8. Vizsgálni kell a tölgyesekre jellemző egyes cserje és lágyszárú fajok visszatelepítésének és fennmaradásának lehetőségét. Középtávon egyes fajok betelepítéséről gondoskodni kell.
9. A későbbiekben termőre forduló fa magoncaiból tölgyliget nevelése javasolt.

3.1.3. Fajok védelme

1. Vizsgálni szükséges a már korhadó fához kötődő állatfajok körét. Fennmaradásuk érdekében a korhadó fát, mint élőhelyet meg kell őrizni.
2. A nevelt tölgyfa és majdani újulata védelmével, honos fajok visszatelepítésével a tájra jellemző tölgyes élőhely „helyreállításával” kell biztosítani az élőhelyhez kötődő fajok fennmaradását.

3.1.4. Táj- és kultúrtörténeti értékek

1. A korhadó fa és utóda Móricz Zsigmond kecskeméti életének és az idős tölgyfa megőrzésének emléke.
2. Az emlékliget egyúttal a tájváltozás (pl. erdőirtás, szőlőtelepítés) emléke is.

3.1.5. Látogatási szabályok és korlátok

1. A fa szabadon látogatható.
2. A látogatás során a korhadt fát és utódját, a terület vegetációját, talaját kímélni kell (autóval és gyalogosan történő taposást ki kell zárni, a gyepet túlkaszálni tilos, az élő fán semmilyen tájékoztató tábla nem helyezhető el).
3. A parkolás szabályait le kell fektetni és a fa környezetében jelezni szükséges.
4. A fa helyi védettségét a hagyományos, Kecskeméten másutt is elhelyezett természetvédelmi tábla jelzi. A táblát alkalomszerűen fel kell újítani, szükség esetén pótolni kell.
5. A területről rendelkezésre álló ismereteket, korlátozásokat információs táblán és az önkormányzat honlapján közzé kell tenni. Az információs felület elérhető lehet egy a táblán elhelyezett QR-kóddal is, a több tábla kihelyezésének megelőzése érdekében.
6. Az önkormányzat honlapján minden helyi védett területre és emlékre vonatkozóan, így a hajdani fára és az ültetett fára vonatkozóan is, létre kell hozni egy könnyen elérhető, a terület értékeiről és látogathatóságának szabályairól szóló közérthető leírást.

3.1.6. Oktatási és bemutatási előírások

1. Helytörténeti kiadványokban, újságcikkekben, előadásokon, tananyagban fel kell hívni a figyelmet a fára, mint természeti értékekre és jelentőségére.
2. Az önkormányzat honlapján tájékoztatást kell adni az emlékligetéről.

3.1.7. Kutatás, vizsgálatok, monitoring

A terület vizsgálatát az önkormányzattal egyeztetve, legkisebb zavarás mellett lehet végezni.

3.1.8. Terület- és földhasználat

1. A fa/liget közvetlen környezetét nem lehet beépíteni.
2. A fa/liget közvetlen környezetében csak a védelem céljaival megegyező, azt támogató tevékenységek végezhetők. Kizárólag csak ezekkel kapcsolatos létesítmények helyezhetők el az élőhelyek védelme, megőrzése figyelembevételével.
3. Az oktatási-nevelési célú hasznosítás a fa állapota, a terület védelmi céljának csökkenését nem okozhatja.

3.1.9. Természetvédelmi infrastruktúra

1. A terület jelentőségéről tájékoztató táblát kell állítani.
2. A természetvédelmi kezelést (jellemzően a bemutatást és ahhoz kapcsolódó tevékenységeket) szolgáló létesítményeket csak tájba illő méretben, kiterjedésben és anyaghasználattal lehet létesíteni. További pihenőpad, valamint szemétygyűjtő kihelyezése nem javasolt, mert a fa látogatásához szükséges időtartam rövid.
3. A természetvédelmi és egyéb területkezelés során a talajt, az aljnövényzetet, a fiatal tölgyfát kímélő megoldásokat kell alkalmazni a taposás, gyomosítás, kéregsérülések megelőzése érdekében.
4. A fa körüli gyepfelület kaszálása és a fa metszése után keletkezett növényi anyagokat azonnal el kell távolítani.

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Szántó művelési águ területek kezelése

Nincsenek szántó-művelési águ területek a területen, ezért nem releváns.

3.2.2. Gyep (rét és legelő) művelési ágú területek kezelése

Nincsenek gyep-művelési ágú területek a területen, ezért nem releváns. A meglévő gyepfelületeket évente-két évente szükséges egyszer kaszálni.

3.2.3. Szőlő, kert és gyümölcsös művelési ágú területek kezelése

1. A földrészlet kert művelési ágú terület, mely a természetben ligetes faállománnyal borított gyepes terület.
2. Nincsenek szőlő és gyümölcsös művelési ágú területek a területen, ezért nem releváns.

3.2.4. Nádas művelési ágú területek kezelése

Nincsenek nádas-művelési ágú területek a területen, ezért nem releváns.

3.2.5. Erdők kezelése

1. A tervezési területen nem található erdő és erdő művelési ágú terület. A ligetes faállományt alkotó faegyedek védelme a számára megfelelő élőhelyi tényezők biztosításával és a közvetlen kedvezőtlen hatások kizárásával történik.
2. A tájidegen fás szárú fajok további telepítése nem lehetséges. Újulatukat el kell távolítani.
3. Honos lágyszárú, cserje- és fafajok ültetése szükséges, ill. természetes újulatukat kímélni kell.

3.2.6. Fásított terület művelési ágú területek kezelése

A HTT-n fásított terület művelési ágú területek nem találhatóak.

3.2.7. Halastó művelési ágú területek kezelése

Nem vonatkozik a területre.

3.2.8. Művelés alól kivett területek kezelése

Nem vonatkozik a területre.

3.3. Funkcióbővítés és területfejlesztés

1. Funkcióbővítés és területfejlesztés csak a fa/liget és közvetlen környéke, tulajdonképpeni élőhelye védelme mellett lehetséges.
2. A fa/liget és közvetlen környéke nem építhető be. Az út fenntartása és fejlesztése során a fához talajfelszínen és talajfelszín alatt tartozó terület és földtani közeg is oltalmat kell kapjon a fa életfeltételeinek biztosítása érdekében.
3. Az útmenti árok kialakításának igénye esetén, ha az adott útszakasz mentén elkerülhetetlen, a talajvízszintet süllyesztő mély árok létesítése helyett keskeny és széles árok, vápa, terepsüllyesztés hozható létre, ill. törekedni kell a terep mélyedéseiben való szikkasztásra.

4. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges keretrendszere.

1. A terület természetvédelmi kezelője Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata és szerződött partnerei.
2. A területkezelők a kezelési tevékenységet Kecskemét Megyei Jogú Város Jegyzője, mint helyi természetvédelmi hatóság hozzájárulása alapján végezhetik. Engedély szükséges növények

ültetéséhez, eltávolításához, valamint az emlékpark nyújtotta élőhelyi feltételek megváltoztatására irányuló tevékenységhez.

3. Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata végzi (vagy végezteti) el a terület természeti állapotának feltárását, kezelési terv készítését és felülvizsgálatát, a terület általános bemutatásának biztosítását.

2/3. A KADAFALVI, BERETVÁS KÖZI KOCSÁNYOS TÖLGY HELYI VÉDETT TERMÉSZETI EMLÉK TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERVE

Bevezetés:

Kecskemét megyei jogú város Kadafalva településrészén, a Beretvás köz déli oldalán, a Beretvás köz 260. házszámú ingatlannal szemben álló idős kocsányos tölgy (*Quercus robur*) védetté nyilvánítására 1993-ban került sor. A védett fa Törzskönyvi száma: 2/58/TE/02. A védetté nyilvánításkor Természetvédelmi Kezelési Terv (KT) nem, de egy rövid állapotleírás és kezelési utasítás készült.

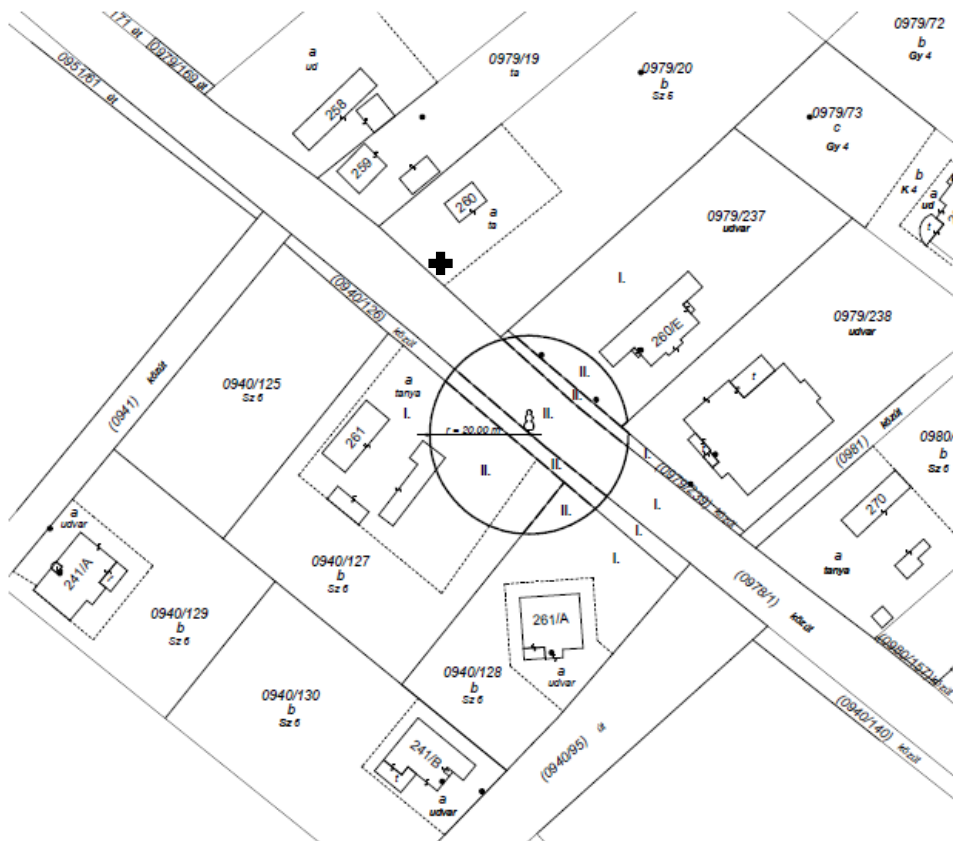
A fa a Kecskemét 0940/126 hrsz-ú földrészleten áll, de gyökérzete és lombkoronája átnyúlik a 0940/127, 0940/128, 0979/237 és 0979/239 hrsz-ú magáningatlanokra, valamint a 0978/1 hrsz-ú, földrészletre, mely a Beretvás köz útpályáját foglalja magába.

A fa fizikai állapota a külső szemrevételezés alapján jó. Néhány száraz ága van. A kéreg a törzs földfeletti, útfelőli részén sérült.

A fa 2023. május 30 -án mért kerülete kb. 6 m.

A fa a területen magányosan áll az útpálya és magántulajdonban lévő ingatlan kerítése közötti néhány m széles, gyepes, rendszeresen kaszált sávban.

A fa kora, termete, tájra jellemző mivolta miatt védelemre érdemes.

1. Természetvédelmi célkitűzések

Az idős fa a tájra jellemző hajdani tölgyesek egyik utolsó, közterületen álló hírmondója. Kora, termete alapján önmagában is értéket képvisel, táji és oktatási jelentőséggel bír, ezért megőrzése továbbra is indokolt.

2. Természetvédelmi stratégiák

1. A fa megőrzése hosszútávon, életfeltételeinek biztosításával történjen, a fa állapotára közvetve és közvetlenül hatást gyakorló tényezők feltárásával és szabályozásával.
2. Az infrastrukturális és egyéb veszélyeztető tényezők kizárása, mérséklése.
3. Az érték bemutatása.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme

A szempont alapvetően nem releváns, azonban a fa védelme csak a hozzá tartozó, gyökérrzettel átszőtt felszín alatti földtömeeggel és annak védelmével szavatolható. Legalább a gyökérrzet körüli földtani közeg védendő. A földtani, vízföldtani viszonyokat táji léptékben is befolyásolhatják beavatkozások, változások, pl. a szárazodás növekedése.

3.1.2. Élőhelyek kezelése, fenntartása

1. A fa városi környezetben, útmenti gyepsávban áll, külön élőhely részeként nem írható le.
2. Maga a fa és közvetlen környezete élőhelye lehet a fafajhoz és az idős faegyedhez kötődő állatfajok (pl. védett ízeltlábúak, madarak, denevérek) számára.
3. A fa élőhelyi szerepét középtávon vizsgálni kell (pl. rovarász, madarász, emlőstani szakértő által).
4. A fa életébe való kedvezőtlen közvetett és közvetlen beavatkozásokat kerülni kell.
5. A fa metszése, lombkoronájának alakítása vegetációs időben nem lehetséges.
6. Az útmenti gyepp kaszálását, az út úrszelvényének fenntartását, az út korszerűsítését (pl. nyomvonalkorrektció, burkolatcsere, vízelvezetés) a fa gyökérrzete, törzse, kérge és ágrendszerre sérülése nélkül kell megoldani.
7. A fa fizikai állapotát műszeres megoldásokkal is vizsgálni kell, az esetleges belső üregek, statikai biztonságot befolyásoló tényezők feltárása érdekében.

3.1.3. Fajok védelme

1. Vizsgálni kell a fához kötődő állatfajok körét, valamit a gyepsáv vegetációját.
2. A fa állapotának megőrzésén keresztül kell gondoskodni a fához kötődő fajok fennmaradásáról.

3.1.4. Táj- és kultúrtörténeti értékek

A fa táji érték, a tájra jellemző növénytársulás maradványa, abban az esetben is, ha ültették.

3.1.5. Látogatási szabályok és korlátok

1. A fa szabadon látogatható.
2. A látogatás során a fát és közvetlen környezetét kímélni kell (autóval és gyalogosan történő taposást ki kell zárni, a gyeppet túlkaszálni tilos, a fán semmilyen tájékoztató tábla nem helyezhető el, tábla nem helyezhető el a gyökérrzet, a törzs és a lombkorona károsításával).
3. A parkolás szabályait le kell fektetni, majd a fa környezetében jelezni. Parkolni a fa közvetlen közelében tilos.

4. A fa helyi védettségét a hagyományos, Kecskeméten másutt is elhelyezett természetvédelmi tábla jelzi. A táblát alkalomszerűen fel kell újítani, szükség esetén pótolni kell.
5. A fáról rendelkezésre álló ismereteket, korlátozásokat információs táblán és az önkormányzat honlapján is közzé kell tenni. Az információs felület elérhető lehet egy a táblán elhelyezett QR-kóddal is, a több tábla kihelyezésének megelőzése, a fenntartási költségek minimálisra csökkentése érdekében. (A QR-kód a védelmet jelző tábla oszlopán is elhelyezhető.)
6. Amennyiben külön álló információs tábla létesül, azt úgy kell elhelyezni, hogy a lábuzatának kialakítása a gyökérzetet ne károsítsa. Valamint, a látogatók a saját fizikai biztonságát szavatolni kell, és a látogatók általi taposást is ki kell zárni. Az elmondott okokból a táblát a fa lombkoronájának külső vonalán túl célszerű elhelyezni, a gypsáv úttól lehető legtávolabbi részén, az olvashatóság, a napsugárzás irányának és egyéb célszerű szempontok figyelembe vétele mellett.
7. Egyéb jóléti létesítmény elhelyezése (pl. pad, asztal, tűzrakóhely) nem indokolt és nem is célszerű.
8. Az önkormányzat honlapján minden helyi védett területre és emlékre vonatkozóan, így e fára vonatkozóan is, létre kell hozni egy könnyen elérhető, a terület értékeiről és látogathatóságának szabályairól szóló közérthető leírást.

3.1.6. Oktatási és bemutatási előírások

1. Helytörténeti kiadványokban, újságcikkekben, előadásokon, tananyagban fel kell hívni a figyelmet a fára, mint természeti emlékre és jelentőségére.
2. A fa látogatása térítésmentesen, szabadon megtehető, de csak a másutt leírtak betartásával (ld. a parkolásra, a gyalogos látogatók általi taposásra, az információs tábla elhelyezésére vonatkozó szabályokat).

3.1.7. Kutatás, vizsgálatok, monitoring

1. A fa és a hozzá kötődő fajok vizsgálatát az önkormányzattal egyeztetve, a fa és környezete legkisebb zavarása mellett kell végezni.
2. A fa fizikai állapotát alkalomszerűen műszeres megoldásokkal is vizsgálni kell.
3. A fa és környezete szemrevételezéssel történő vizsgálata időről időre szükséges, annak érdekében, hogy a potenciális veszélyforrásokat ki lehessen zárni.

3.1.8. Terület- és földhasználat

1. A fa közvetlen környezetét - a lombkorona vonalán belüli területet - nem lehet beépíteni, az útburkolatot ezen terület rovására növelni nem lehet.
2. A fa közvetlen környezetében csak a védelem céljaival megegyező, azt támogató tevékenységek végezhetők. Kizárólag csak ezekkel kapcsolatos létesítmények helyezhetők el az élőhelyek védelme, megőrzése figyelembevételével.
3. Az oktatási-nevelési célú hasznosítás a fa állapota, a terület védelmi céljának csökkenését nem okozhatja.

3.1.9. Természetvédelmi infrastruktúra

1. A fa védettségét jelző tábla jelenleg is ott áll a fa mellett. A tábla állapotát és meglétét időről időre ellenőrizni kell. Karbantartása néhány évente felmerülhet.
2. A fa jelentőségéről tájékoztató táblát kell állítani a fent leírtak szerint. Az információs táblát kiválthatja internetes információs felületet is, a korábban leírtak szerint (önkormányzati honlap, QR-kódos eléréssel).
3. A fával összefüggésben további, természetvédelmi kezelést szolgáló létesítmény nem szükséges és nem helyezhető el.
4. A természetvédelmi és egyéb területkezelés során a talajt, az aljnövényzetet, a fát kímélő megoldásokat kell alkalmazni a taposás, gyomosodás, kéregsérülések megelőzése érdekében.

5. A fa körüli gyepfelület kaszálása és a fa metszése után keletkezett növényi anyagokat azonnal el kell távolítani.
6. Pihenőpad, szemégyűjtő kihelyezése nem indokolt, mert a fa látogatásához szükséges időtartam rövid.

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Szántó művelési ágú területek kezelése

Nincsenek szántó-művelési ágú területek a területen, ezért nem releváns.

3.2.2. Gyep (rét és legelő) művelési ágú területek kezelése

1. Nincsenek gyep-művelési ágú területek a földrészleten (mely kivett út művelési ágú), ezért alapvetően nem releváns.
2. A fa közvetlen környezetében lévő gyepsávot kíméletesen, évi legkevesebb (2-3) alkalommal kell kaszálni.

3.2.3. Szőlő, kert és gyümölcsös művelési ágú területek kezelése

Nincsenek szőlő-, kert- és gyümölcsös művelési ágú területek a területen, ezért nem releváns.

3.2.4. Nádas művelési ágú területek kezelése

Nincsenek nádas-művelési ágú területek a területen, ezért nem releváns.

3.2.5. Erdők kezelése

1. A tervezési területen nem található erdő és erdő művelési ágú terület.
2. A faegyed védelme a számára megfelelő élőhelyi tényezők biztosításával és a közvetlen kedvezőtlen hatások kizárásával történik.

3.2.6. Fásított terület művelési ágú területek kezelése

A tervezési területen nem található fásított terület művelési ágú földrészlet.

3.2.7. Halastó művelési ágú területek kezelése

Nem vonatkozik a területre.

3.2.8. Művelés alól kivett területek kezelése

1. A fának otthont adó terület művelés alól kivett terület, út.
2. Adott földrészlet a természetben gyepsáv.

3.3. Funkcióbővítés és területfejlesztés

1. Funkcióbővítés és területfejlesztés csak a fa és közvetlen környezete, tulajdonképpeni élőhelye védelme mellett lehetséges.
2. A fa és közvetlen környéke nem építhető be. Az út fenntartása és fejlesztése során a fához talajfelszínen és talajfelszín alatt tartozó terület és földtani közeg is oltalmat kell kapjon a fa életfeltételeinek biztosítása érdekében.

3. Az útmenti árok a fa irányába nem építhető ki, nem folytatható. Az útburkolatról történő vízelvezetést úgy kell megoldani, hogy a fa környezetében árkolni ne legyen szükséges. A csapadékvíz az útburkolatról a fa felé folyhat. Ha az útárok kapacitása nem megfelelő, a meglévő szakaszon vagy azon kívül szélesebb és inkább sekélyebb szikkasztóárok, „medence” (gyepes mélyedés), esőkert kerüljön kialakításra, mert így a mélyebben lévő gyökerek kevésbé sérülnek, a víz a talajfelszínhez közelebb szikkad.
4. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges keretrendszere.
1. Az emlék természetvédelmi kezelője Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata és a vele szerződött személyek.
 2. A természetvédelmi célú területkezelést, valamint terület-igénybevételt Kecskemét Megyei Jogú Város Jegyzője, mint helyi természetvédelmi hatóság hozzájárulása alapján, Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata és a további érintett kezelők saját költségükre végzik.
 3. Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata végzi (vagy végezteti) el a terület természeti állapotának feltárását, kezelési terv készítését és felülvizsgálatát, a terület általános bemutatásának biztosítását.

2/4. MŰKERTI KOCSÁNYOS TÖLGY HELYI VÉDETT TERMÉSZETI EMLÉK TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERVE

Bevezetés

A kecskeméti művésztelepen, a Kecskemét 8254 helyrajzi számú földrészleten található védett fa Törzskönyvi száma: 2/120/TE/09.

A fa gyökérzete és lombkoronája a szomszédos – Kecskemét 8253, 8256/65, 8256/66 helyrajzi számú - földrészleteket is érinti.

A kocsányos tölgy (*Quercus robur*) védetté nyilvánításakor természetvédelmi kezelési terv nem készült.

A fa fizikai állapota a külső szemrevételezés alapján jó. Néhány száraz ága van. A kéreg nem sérült. A gyökérzet potenciális sérülésének lehetősége a közelben emelt épületek miatt, és a szomszédos ingatlanokra való jelentős mértékű átnyúlás miatt fennáll.

A fa kora, termete, tájra jellemző mivolta miatt védelemre érdemes. A fa 2023. augusztus elsején mért kerülete kb. 6,5 m. A fa magányosan áll több más, legfeljebb középkorú fa között.

1. Természetvédelmi célkitűzések

1. Az idős fa a tájra jellemző hajdani tölgyesek egyik utolsó, önkormányzati területen álló hírmondója. Kora, termete alapján önmagában is értéket képvisel, táji és oktatási jelentőséggel bír, ezért megőrzése továbbra is indokolt.

2. Természetvédelmi stratégiák

1. A fa hosszútávú megőrzése életfeltételeinek biztosításával, az állapotára közvetve és közvetlenül hatást gyakorló tényezők feltárásával és szabályozásával.
2. Az infrastrukturális és egyéb veszélyeztető tényezők kizárása, mérséklése.
3. Az érték bemutatása.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme

1. A szempont alapvetően nem releváns, azonban a fa védelme csak a hozzá tartozó, gyökérrzellet átstótt felszín alatti földtömegeggel szavatolható. Legalább a gyökérrzet körüli földtani közeg védendő (a gyökérrzet külső határát a lombkorona külső határával lehet azonosítani).
2. A földtani, vízföldtani viszonyokat táji léptékben is befolyásolhatják beavatkozások, változások, pl. a szárazodás növekedése.

3.1.2. Élőhelyek kezelése, fenntartása

1. A fa zárt, önkormányzati, évek óta nem használt földrésztelen, jelentős faállományú városi zöldövezeti környezetben áll, de önmagában külön, sajátos élőhely részeként nem írható le.
2. Maga a fa és közvetlen környezete élőhelye lehet a fafajhoz és az idős faegyedhez kötődő állatfajok (pl. védett ízeltlábúak, madarak, denevérek) számára.
3. A fa élőhelyi szerepét középtávon vizsgálni kell (pl. rovarász, madarász, emlőstani szakértő által).
4. A fa életébe való kedvezőtlen beavatkozásokat kerülni kell.
5. A fa metszése, lombkoronájának alakítása vegetációs időben nem lehetséges.
6. Az ingatlan újrahaználóatba vétele során a fa állapotát befolyásoló élőhelyi tényezőket meg kell óvni, ezért épületek emelése, karbantartása, bontása során a gyökérrzet, a törzs, az ágrendszer védelméről gondoskodni kell. A terület intenzív használóatát mellőzni szükséges, de a kultúrrkörnyezet biztosításához szükséges kertészeti munkákat, egyeztetés alapján, el lehet és el kell látni.
7. A fa fizikai állapotát műszeres megoldásokkal is vizsgálni kell, az esetleges belső üregek, statikai biztanságot befolyásoló tényezők feltárása érdekében.

3.1.3. Fajok védelme

1. Vizsgálni szükséges a fához kötődő állatfajok körét.
2. A fa állapotának megőrzésén keresztül kell gondoskodni a fához kötődő fajok fennmaradásáról.

3.1.4. Táj- és kultúrtörténeti értékek

A fa táji érték, a tájra jellemző növénytársulás maradványa, abban az esetben is, ha ültették.

3.1.5. Látogatási szabályok és korlátok

1. A fa látogathatóságának feltételeit ki kell dolgozni, azonban fontos szempont, hogy a fa egy cél szerint zárt és használt művésztelenen áll, így a látogathatóság korlátozott.
2. A látogatás során a fát és közvetlen környezetét kímélni kell (autóval, munkagéppel és gyalogosan történő taposást ki kell zárni, a fán tájékoztató tábla nem helyezhető el, de a védett emlék védelmére táblával fel kell hívni a figyelmet).
3. Az esetleges újra használóatba vétellel kapcsolatos parkolás, munkavégzés szabályait le kell fektetni.

4. A fa helyi védettségét jelző, hagyományos, Kecskeméten másutt is elhelyezett természetvédelmi tábla alkalomszerűen felújításáról esetleges pótlásáról gondoskodni kell.
5. A fáról rendelkezésre álló ismereteket, korlátozásokat információs táblán és az önkormányzat honlapján közzé kell tenni. Az információs felület elérhető lehet egy a természetvédelmi oltalmat jelző táblán elhelyezett QR-kóddal is, a több tábla kihelyezésének megelőzése érdekében.
6. Az önkormányzat honlapján minden helyi védett területre és értékre vonatkozóan, így e fára vonatkozóan is, létre kell hozni egy könnyen elérhető, a terület értékeiről és látogathatóságának szabályairól szóló közérthető leírást.

3.1.6. Oktatási és bemutatási előírások

1. Helytörténeti kiadványokban, újságcikkekben, előadásokon, tananyagban fel kell hívni a figyelmet a fára, mint természeti emlékre és jelentőségére.
2. A fa elzárt helyzete miatt az interneten való információátadás jelentősége megnő.

3.1.7. Kutatás, vizsgálatok, monitoring

A fa és a hozzá kötődő fajok vizsgálatát az önkormányzattal egyeztetve, a fa és környezete legkisebb zavarása mellett lehet végezni.

3.1.8. Terület- és földhasználat

1. A fa közvetlen környezetét nem lehet beépíteni.
2. A fa közvetlen környezetében csak a védelem céljaival megegyező, azt támogató tevékenységek végezhetők. Kizárólag csak ezekkel kapcsolatos létesítmények (védettséget jelölő tábla) helyezhetők el és tarthatók fenn az élőhelyek és az élőhelyi tényezők védelme, megőrzése figyelembevételével.
3. Az oktatási-nevelési, valamint alkotói célú hasznosítás, és szomszédos ingatlanok lakócélu terület igénybevétele a fa állapotának romlását, a terület védelmi céljának csökkenését nem okozhatja.

3.1.9. Természetvédelmi infrastruktúra

1. A fa védettségét jelző tábla állítása szükséges.
2. A fáról és jelentőségéről szóló tájékoztató tábla kihelyezése helyett azt kiváltó internetes információs felületet kell biztosítani, a korábban leírtak szerint.
3. Egyéb természetvédelmi kezelést szolgáló létesítmény telepítése nem indokolt.
4. A természetvédelmi és egyéb területkezelés során a talajt, az aljnövényzetet, a fát kímélő megoldásokat kell alkalmazni a taposás, a gyomosodás, az ág-, gyökérzet és kéregsérülések megelőzése érdekében.
5. A fa körüli aljnövényzet kezelése után a növényi anyagokat el kell távolítani. Száraz ágak kisebb halmait a xylofág rovarok és esetlegesen más fajok életfeltételeinek biztosítása (gyíkok, sünök, madarak) érdekében a kert kezelése során is vissza kell hagyni.
6. Pihenőpad, szemétygyűjtő kihelyezése nem javasolt, mert a fa látogatásához szükséges időtartam rövid, ill. a látogatás a zárt terület miatt korlátozott.

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Szántó művelési ágú területek kezelése

Nincsenek szántó-művelési ágú területek a területen, ezért nem releváns.

3.2.2. Gyep (rét és legelő) művelési ágú területek kezelése

1. Nincsenek gyep-művelési ágú területek a területen, ezért nem releváns.
2. A „gyepfelületeket”, aljnövényzetet, a telken belül árnyéki gyepfaj, a borostyán „alkotja”, mely a fa alatti mélyárnyék miatt legfeljebb kismértékben szorítható vissza, vagy más hasonló, honos fajjal váltható ki. A magáningatlanok gyepfelületeit a gyökérzet és a talaj sérülésmentes kezelése mellett lehet kaszálni.

3.2.3. Szőlő, kert és gyümölcsös művelési ágú területek kezelése

Nincsenek szőlő-, kert- és gyümölcsös művelési ágú területek a területen, ezért nem releváns.

3.2.4. Nádas művelési ágú területek kezelése

Nincsenek nádas-művelési ágú területek a területen, ezért nem releváns.

3.2.5. Erdők kezelése

1. A tervezési területen nem található erdő és erdő művelési ágú terület.
2. A faegyed védelme a számára megfelelő élőhelyi tényezők biztosításával és a kedvezőtlen hatások kizárásával történik.

3.2.6. Fásított terület művelési ágú területek kezelése

Nem vonatkozik a területre.

3.2.7. Halastó művelési ágú területek kezelése

Nem vonatkozik a területre.

3.2.8. Művelés alól kivett területek kezelése

A fának otthont adó terület művelés alól kivett terület (lakóház, udvar).

3.3. Funkcióbővítés és területfejlesztés

1. Funkcióbővítés és területfejlesztés csak a fa és közvetlen környéke, tulajdonképpeni élőhelye védelme mellett lehetséges.
2. A fa és közvetlen környéke nem építhető be, nem bolygatható. A meglévő épületek esetében a funkcionalitást felül kell vizsgálni és szükség esetén épületbontásra is sor kerülhet. A bontás, felújítás, az épületek és a kert újra használatba vétele során kíméletesen kell eljárni. A fához talajfelszínén és talajfelszín alatt tartozó terület és „földtani közeg”, talaj, is oltalmat kell kapjon a fa életfeltételeinek biztosítása érdekében.
3. Tetővizeket a fa túlélésének biztosítása érdekében célszerű, a terület használhatóságának figyelembevételével is, a felszínen minél jobban szétterítve szikkasztani. A csapadékvíz nyílt árokkal vagy zárt szelvényvel való elvezetését kerülni kell.

4. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges keretrendszere.

1. A terület természetvédelmi kezelője Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata, vagy megbízottja, valamint a szomszédos magáningatlanok tulajdonosai, kezelői.

2. A természetvédelmi célú területkezelést, valamint terület-igénybevételt Kecskemét Megyei Jogú Város Jegyzője, mint helyi természetvédelmi hatóság hozzájárulása alapján, Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata és a további érintett kezelők saját költségükre végzik.
3. Kecskemét megyei jogú város végzi (vagy végezteti) el a terület természeti állapotának feltárását, kezelési terv készítését és felülvizsgálatát, a terület általános bemutatásának biztosítását.

2/5. KÁPOLNA-RÉT HELYI JELENTŐSÉGŰ VÉDETT TERMÉSZETI TERÜLET TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERVE

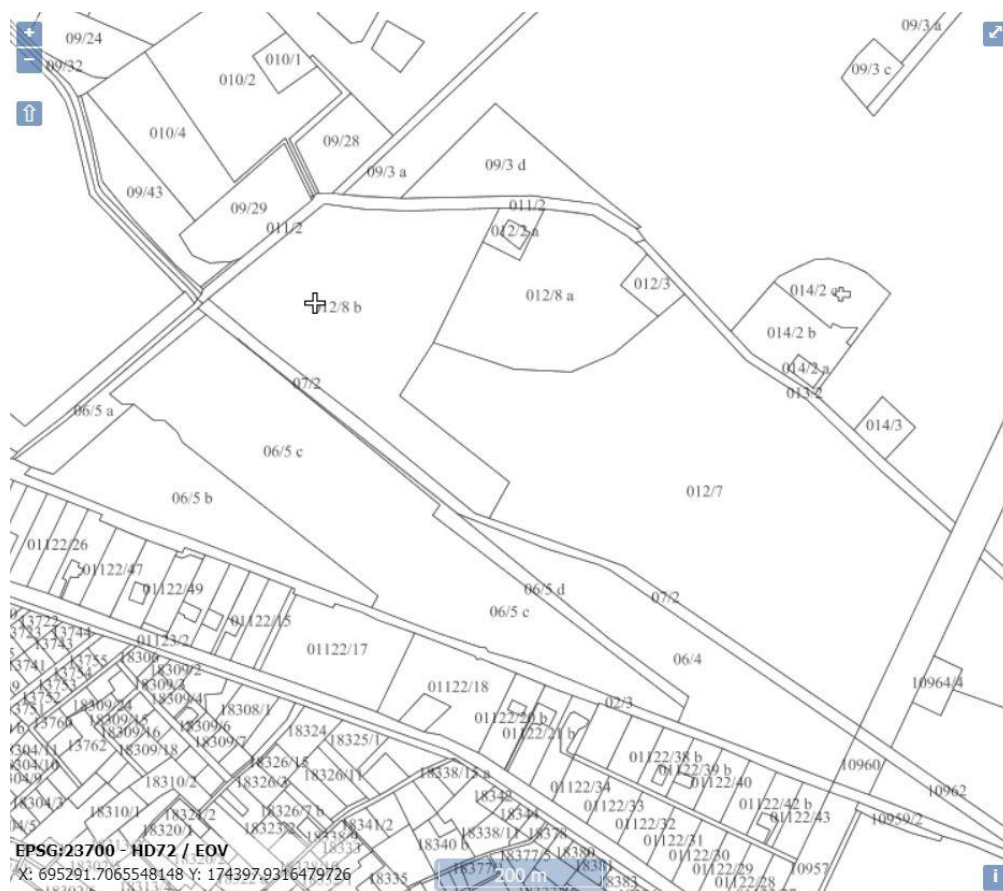
Bevezetés

A Kápolna-rét helyi természetvédelmi terület (HTT) Kecskemét belterülete szélén, a III. Béla körúttól nyugatra, a Széles köztől keletre, a Kecskeméti Arborétumtól délre, a Budapest-Kecskemét-vasútvonalától északra helyezkedik el. A HTT Törzskönyvi száma: 2/38/TT/90. A védetté nyilvánítással érintett földrészletek és a 2023. évben bővítésre javasolt területek helyrajzi számait az alábbi táblázat tünteti fel.

A HTT védetté nyilvánításakor érintett terület kiterjedése 19,6018 hektár. A bővített területtel a HTT területe 43,3721 hektár.

A bővített terület középpontjának EOv-koordinátája: 695694, 174186

A HTT védetté nyilvánításának okai: A hajdani szikes terület egyik utolsó maradványa, melyen értékes élőhelyek, védett növény- és állatfajok vannak jelen. A terület tájképi értéke is jelentős, melyhez hozzájárul tágassága, kiterjedt gyepterületei, természetes domborzati adottságai, a gazdálkodás, fenntartás módja. A 2023. évi bővítéssel a terület kiterjedése megkétszereződött, mely a természeti és táji értékek mennyiségi növelésén kívül a terület természeti állapotának gyarapodását és ökológiai szerepét is növeli.

Helyrajzi szám	„Státusz”	Művelési ág
012/7	meglévő HTT	legelő
06/4	meglévő HTT	legelő
07/2	javasolt HTT	kivett csatorna
06/5 a	javasolt HTT	szántó
06/5 b	javasolt HTT	legelő
06/5 c	javasolt HTT	erdő
012/8a	javasolt HTT	legelő
012/8b	javasolt HTT	szántó

1. Természetvédelmi célkitűzések

1. Őrizze meg a hajdani szikes, tájra jellemző élőhelyeket.
2. Őrizze meg a terület természetes és természetközeli élőhelyeit, az itt található növény- és állatfajok életfeltételeit.
3. A vízháztartás javításán keresztül tegye lehetővé a hajdani szikes és mocsári élőhelyek rehabilitációját.
4. Növelje az élőhelyek természeti állapotát.
5. Őrizze meg a terület védett növény- és állatfajait, járuljon hozzá a védett fajok állományainak gyarapodásához.
6. Szolgálja továbbra is a terület nyújtotta oktatás, nevelés és a bemutatás lehetőségét.
7. A települési zöldinfrastruktúra hálózat részeként járuljon hozzá a zöldfelületek nyújtotta ökoszisztéma szolgáltatásokhoz.

2. Természetvédelmi stratégiák

1. Spontán betelepült, inváziós tájidegen növényfajok (pl. keskenylevelű ezüstfa, fehér akác) visszaszorítása.
2. Gyepes és erdők természetességének növelése.
3. Védett fajok és jó természetességi állapotú élőhelyek életfeltételeinek, fennmaradásának biztosítása és javítása, különösen a terület vízháztartásának, a gyepes kíméletes kezelésén és az erdők szerkezetének javításán keresztül.
4. Honos lágyszárú és fásszárú növényfajok telepítése.
5. Az élőhelyre jellemző állatfajok életfeltételeinek javítása.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme

1. A Kiskunságra jellemző élőhelyek és fajok életfeltételeit a klimatikus viszonyok mellett alapvetően a földtani, víztani, domborzati sajátosságok határozzák meg, ezért ezen keretfeltételek természetes állapotának további káros megváltoztatása (elsősorban pl. árkolás, feltöltés, feltörés, töépítés, beépítés, felszín alatti és felszíni vízgyűjtő terület csökkentése) tilos, a hajdani természetes állapotokhoz való közelítés szükséges (pl. talajvízszint emelése elsősorban a depónia felhasználásával történő mederfeltöltéssel, hajdani beszántások nyomainak finom elegyengetése).

3.1.2. Élőhelyek kezelése, fenntartása

1. A terület vízháztartásának javítása a területre hulló csapadék lefolyásának akadályozásával (elsősorban a nagy mértékű beszivárgás mérséklése a területet lecsapoló árok mederfenekének emelésével, másodsorban földkűszöbök építésével, minden esetben a III. Béla körút előtt túlfolyás biztosításával), valamint a Csukás-éren esetlegesen érkező vizek helyben tartásával (szétterítés, beszivárogtatás, párologtatás).
2. Idegenhonos és inváziós növény- és állatfajok betelepítése tilos.
3. A már jelen lévő tájidegen lágyszárú növényfajokat, valamint cserje- és fafajok egyedeit fokozatosan el kell távolítani.
4. A telepített és spontán kialakult, honos lágyszárú, fa- és cserjefajok alkotta növényállományt meg kell őrizni. Szükség esetén új fajok betelepíthetők.
5. A telepítés csak a telepítendő növényfajok ökológiai igényeinek, tájra jellemző voltának teljes figyelembevételével, fennmaradásuk biztosításával megengedett.
6. Telepítés csak természetszerű, kíméletes és zavarásmentes módon történhet.
7. A gyepterületeken további fa- és cserjetelepítés nem javasolt, a honos fajok egyedei kis példányszámban megőrizhetők.
8. A cserje- és fakivágási munkákat térben és időben össze kell hangolni a tervezett telepítésekkel.
9. Az erdei élőhelyek esetében, a természetesség növelése érdekében a fás élőhelyeken kisebb mennyiségben holtfát vissza kell hagyni, valamint a tájra jellemző ligetes erdőkép kialakulását segíteni kell.
10. Az odúlakó állatok (madarak, denevérek) számára mesterséges odúk kihelyezése szükséges. A szükségességet vizsgálni kell, az odúk típusának, számának, helyének egyidejű meghatározásával (pl. szalakóta odúk helyének meghatározása).
11. Vegetációs, ill. fészkelési időszakban, általános szabály szerint, tilos a fás szárú fajok kezelése, a közvetlen balesetveszély elhárítása (pl. kidőlt, megdőlt fa vagy letört ágának eltávolítása) kivételével, ahol és amennyiben az releváns a látogathatósággal összefüggésben.
12. A legeltetés rendje: A terület gyepes élőhelyeinek fenntartását a legeltetés, illetve kaszálás szolgálja. A legeltetés nem okozhatja a gyepes élőhelyek degradációját. A megfelelő állatlétszám: 3 db juh/ha. Pásztoroló legeltetés során a túllegelést kerülni kell.
13. Kaszálási rend: Tisztítókaszálás a földön fészkelő madarak, gyepekhez kötődő állatfajok védelme érdekében szeptember elseje után végezhető. A legeltetés mellett a kaszálással történő hasznosítás, élőhely-fenntartás is megengedhető, illetve a már kaszált területegységen fenntartható, az alábbi feltételekkel: Vadriasztó lánc használata. Búvósávok meghagyása. Belülről kifelé haladó kaszálás, hogy a gép elől menekülő állatok ne egy közrezárt zárványterületen tömegesen pusztuljanak el, hanem kifelé menekülhessenek. Élőhelyek fennmaradását szolgáló kaszálási mélység/magasság beállítása, ill. kaszálás időszak betartása.
14. A gyepek mesterséges tápanyag-pótlása tilos. A legelő állat okozta többlet-tápanyagbevitelt az állatok fajának, állomány nagyságának és a helyes legeltetési mód megválasztásával kell megelőzni. (Egyebekben is törekedni kell arra, hogy az állomány méret a terület eltartóképességét ne haladja meg, és a jószág a pásztoroló legeltetéssel minél egyenletesebben vegye igénybe a területet.)
15. A területen infrastruktúra nem helyezhető el, a szükségtelenné vált épített elemeket le kell bontani. A területen parkolni, gépjárművel közlekedni tilos; legfeljebb a területkezeléssel kapcsolatos tevékenységekkel összefüggésben száraz időben.
16. Mindennemű taposással járó hatás kizárása.

3.1.3. Fajok védelme

1. A gyepterületek legeltetése, és általában a gyepek hasznosítása, csak a gyepes élőhelyek növény- és állatfajainak védelme, az élőhelyek struktúrájának, jellegének megőrzése mellett végezhető. Ld. legelő állatfaj faja, fajtája, állomány mérete, legeltetés módja, tisztítókaszálás rendje.
2. A Kápolna-rét vízháztartására károsan ható beavatkozások tiltása a területen, korlátozása a felszíni és felszín alatti vízgyűjtőn (ld. pl. tó- és ároképítés).

3. A terület vízháztartásának javítása a víz helyben tartásával (elsősorban: a területre hulló csapadékvíz mélyre szivárgásának mérséklése a lecsapoló funkciójú Csukás-ér szakaszos, teljes vagy részleges mederfelöltésével, szükség esetén egyidejű szélesítésével; tó, anyagnyerő- és víznyerőhely kialakítása tilos).
4. Vegetációs, ill. fészkelési időszakban tilos az erdők kezelése, a 3.1.2. pontban leírtak, mint általános élőhelyvédelmi célok és az alábbi kivételek figyelembevételével.
5. Az élőhelyek kezelését az egyes védendő élőhelyek, egyedek, a védett fajok egyedeinek védelme érdekében fokozatosan, kíméletesen kell végrehajtani (ld. pl. tájidegen fajok fokozatos eltávolítása).
6. A hiányzó karakterfajok és védett növény- és állatfajok visszatelepítése. (A védett fajok telepítése a Tvt. alapján engedélyköteles.)
7. A Kápolna-rét élővilága a környezetében lévő területekkel (ld. Kecskeméti Arborétum, Szabadidőközpont) szoros összefüggésben van, ezért a tájidegen fajok visszaszorítása, honos fajok életfeltételeinek megteremtése érdekében együttműködés szükséges.

3.1.4. Táj- és kultúrtörténeti értékek

1. A Kápolna-rét a hajdani, kiterjedt, tájra jellemző szikes élőhelyek maradványa; élőhelyei, látképe, tájhasználat meghatározó, megőrzendő tájképi érték.
2. A Kápolna-rét közelében, a Kecskeméti Arborétum területén található a névadó Mária kápolna, mely valláshoz kötődő kulturális, épített érték.
3. Ugyancsak Kecskeméti Arborétum területén található egy avarkori régészeti lelőhely, továbbá maga a Kecskeméti Arborétum is táji léptékű érték.

3.1.5. Látogatási szabályok és korlátok

1. A terület szabadon látogatható, az alábbi szempontok figyelembevételével:
2. A terület tömeges látogatása és nagyrendezvények tartása tilos.
3. A Kápolna-rét gépjárművel nem járható be. Az Arborétum bejáratánál parkolási lehetőség van.
4. A területen húzódó alkalmi utakat fel kell számolni, a meglévő turistaút kivételével, mely kizárólagos használatára a figyelmet fel kell hívni. Szükség esetén az utat tájba illő, elhelyezésű, méretű és anyagú, területkezelést nem akadályozó karókkal ki lehet jelölni. Törekedni kell arra, hogy a gyalogos közlekedéssel kapcsolatban se keletkezzenek újabb kijárt ösvények és taposási károk.
5. A parkolónál lévő tájékoztató tábla információtartalmát, a látogatással összefüggésben is, aktualizálni szükséges.
6. A helyi védettséget jelző tábla kihelyezése a többirányból való megközelíthetőség és a területi bővítés miatt több helyen is szükséges. A tábla a hagyományos, Kecskeméten másutt is elhelyezett természetvédelmi táblák mintájára készüljön.
7. A természeti értékek károsodásának megelőzése érdekében rendezvények tartása egyedi elbírálás alapján és csak akkor lehetséges, ha releváns szempontok alapján (pl. rendezvény időpontja, időszaka, területi igénybevétele, az igénybevétel módja, pl. hangosítás, építési igény, résztvevő száma) az a természetvédelmi szempontok szigorú betartása mellett engedélyezhető.
8. A területen, a legelő állatok kivételével, kutya és egyéb házi állat, ló nem sétáltatható, nem vezethető.
9. Az önkormányzat honlapján minden helyi védett területre és értékre vonatkozóan, így a Kápolna-rétre vonatkozóan is, létre kell hozni egy könnyen elérhető, a terület értékeiről és látogathatóságának szabályairól szóló közérthető leírást.

3.1.6. Oktatási és bemutatási előírások

1. Helytörténeti kiadványokban, újságcikkekben, előadásokon, tananyagban fel kell hívni a figyelmet a terület természeti értékeire és jelentőségére.
2. A meglévő információs tábla anyagát aktualizálni szükséges. Több tábla, ill. több táblából álló tanösvény-táblarendszer nem létesíthető.

3. Védettséget jelző táblák kihelyezése a különböző megközelítési irányokból szükséges.
4. A területet, célját és értékeit bemutató táblarendszer felújítása, kiegészítése szükséges.
5. A terület látogatásával, értékeinek bemutatásával összefüggésben és általában a 3.1.5. Látogatás c. pontban leírtak az irányadók.

3.1.7. Kutatás, vizsgálatok, monitoring

A tervezési területen természetvédelmi és egyéb célból végzett kutatási tevékenységet (pl. élővilág-monitoring) az önkormányzattal egyeztetve, az élőhely legkisebb zavarása mellett lehet végezni.

3.1.8. Terület- és földhasználat

1. A terület használatát és természetvédelmi kezelést nem szolgáló építmények, létesítmények, épületek nem hozhatók létre.
2. A területen a vadászat tilos.
3. A területen csak a HTT élővilágának védelmi céljaival megegyező, azt támogató tevékenységek végezhetők. Kizárólag csak ezekkel kapcsolatos létesítmények (információs és védettséget jelző táblák) helyezhetők el az élőhelyek védelme, megőrzése figyelembevételével, az Arborétum parkolójában, ill. a megközelítési útvonalak mentén, a terület szélén.
4. Az oktatási-nevelési célú hasznosítás a természetesség, a terület védelmi céljának csökkenését nem okozhatja.

3.1.9. Természetvédelmi infrastruktúra

1. A terület helyi védettségéről szóló táblákat kell állítani a korábban leírtak szerint.
2. Táblás tanösvény és/vagy információs táblarendszer nem alakítható ki. Kiépítést nem igénylő informatikai megoldások megengedettek. Pl. a turistautat jelző karókon QR-kódos állomásjelző tábla.
3. A Kápolna-rét természeti, táji értékeit, a terület látogatásakor követendő viselkedési szabályokat bemutató tábla tartalmát frissíteni kell.
4. A területen a természetvédelmi kezelést szolgáló létesítmények telepítése nem szükséges.
5. A természetvédelmi területkezelés során a talajt, a növényzetet kímélő megoldásokat kell alkalmazni a taposás, gyomosítás, kéregsérülések megelőzése érdekében.
6. A lágyszárú és fás szárú fajok kezelése után keletkezett növényi anyagokat a területről 30 napon belül le kell hordani.
7. Az élőhelykezeléshez alapvetően a meglévő út és ösvény-hálózatot kell igénybe venni. Új nyom kialakítása csak akkor lehetséges, ha az élőhely-kezeléshez elengedhetetlen, de akkor is csak az élőhelyeket kímélő módon lehetséges.
8. Az erdei élőhelyeken a kitermelt faanyag egy előre meghatározott részét a korábban leírt módon, földön fekvő és álló holt faanyag formájában helyben kell hagyni.

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Szántó művelési ágú területek kezelése

A területen szántó művelési ágban nyilvántartott, de a természetben erdővel borított szántókat a 3.2.5. pontban foglaltaknak megfelelően kell kezelni.

3.2.2. Gyep (rét és legelő) művelési ágú területek kezelése

1. A Kápolna-rét gyepjeit a korábban leírt módon (alapvetően a terület értékes élőhelyeit és fajait megőrző legeltetéssel és kaszálással) kell kezelni.

2. A gyepek tájidegen fajokkal történő cserjésedését, erdősülését meg kell állítani, vissza kell fordítani.
3. Honos fa- és cserjefajok gyepekbe telepítése tilos.
4. A bővítési területen lévő erdők, fás élőhelyeken a természetszerű állományszerkezet, fajkészlet kialakítására és fahasználati módra kell törekedni az erdőtervezés során.

3.2.3. Szőlő, kert és gyümölcsös művelési ágú területek kezelése

Nincsenek szőlő-, kert- és gyümölcsös művelési ágú területek a területen, ezért nem releváns.

3.2.4. Nádas művelési ágú területek kezelése

Nincsenek nádas-művelési ágú területek a területen, ezért nem releváns.

3.2.5. Erdők kezelése

1. A tervezési területen 2023. évi bővítés utáni részén erdő művelési ágú területek megtalálhatók.
2. A honos fás szárúak alkotta növényállományok lehetőség szerinti megtartására kell törekedni a vízmegtartó beavatkozások tervezésekor.
3. A gyepekben kialakult tájidegen fás szárú fajok alkotta állományokat fokozatosan vissza kell szorítani.
5. Az erdő művelési ágba tartozó erdők esetében a természetszerű állományszerkezet, fajkészlet kialakítására és fahasználati módra kell törekedni az erdőtervezés során.
4. Álló és földön fekvő holtfa megtartása szükséges.
5. A tájidegen fa- és cserje fajok egyedeit a téli időszakban, lehetőleg fagyott talajon, időben és térben szakaszoltan, szálalva kell kivágni és eltávolítani.
6. Tájidegen fás szárúak állományai egyben nem írthatók ki, csak abban az esetben, ha a betelepített vagy spontán megjelent honos fajok alkotta állományok már biztosítják az élőhelyi feltételeket, a talaj és látkép védelmét, infrastruktúra takarását.
7. Az irtási anyag hasznosítható része (törzs, vastagabb ág) kiszállítható, de kis mennyiségben, természetszerű módon helyben is kell hagyni. A vékonyabb ágakat, gallyakat természetszerű módon (darabolva, legfeljebb kisebb halmokban, jellemzően erdőfoltok alá vékonyan szétterítve) el lehet helyezni.

3.2.6. Fásított terület művelési ágú területek kezelése

A tervezési területen nincs fásított terület művelési ágú terület.

3.2.7. Halastó művelési ágú területek kezelése

1. A tervezési területen nem található halastó művelési ágú terület.
2. A területen tó, víznyerő, talajnyerő mélyedés nem hozható létre.
3. A szikes tó helyreállítása a víz természetes mélyvonulatban való megtartását jelenti.

3.2.8. Művelés alól kivett területek kezelése

A védett területen művelés alól kivett terület Csukás-éri-főcsatorna földrészlete.

3.3. Funkcióbővítés és területfejlesztés

1. Funkcióbővítés és területfejlesztés csak az élőhelyek védelme, helyreállítása, a biodiverzitás növelése, honos növény- és állatfajok telepítése mellett lehetséges.

2. A használati és egyéb (pl. fenntartási) eszközök és igénybevételek meghatározása: A gyepek géppel történő kaszálása a legeltetéssel harmonizáltan lehetséges, de csak abban az esetben a növényzet és a talaj sérülése kizárt. Tisztítókaszálás szükséges lehet.
4. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges keretrendszere.
1. A terület természetvédelmi kezelője a terület tulajdonosa, vagy a tulajdonossal szerződésben álló területhasználó, bérlő.
 2. A tulajdonos, területhasználó, bérlő a területkezelést a Kecskemét Megyei Jogú Város Jegyzője, mint helyi természetvédelmi hatóság hozzájárulása alapján, saját költségére végzi.
 3. Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata végzi (vagy végezteti) el a terület természeti állapotának feltárását, kezelési terv készítését és felülvizsgálatát, a terület gyep és erdőkezelésen túli kezelési és rehabilitáción tevékenységeit, a terület általános bemutatásának biztosítását.

2/6. A MÉNTELEKI ZOMBORY-BIRTOK HELYI VÉDETT TERMÉSZETI TERÜLET TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERVE

Bevezetés:

A ménteleki Zombory-birtok magántulajdonban lévő, a tulajdonos által védelemre javasolt, természetvédelmi céllal kezelt terület. A védett terület Törzskönyvi száma: 2/60/TT/00. Ismert első kezelési terve 2009-ben készült. A tulajdonos 30 éve szakértői közreműködéssel kezeli a területet.

A terület Kecskemét területén, a város és Lajosmizse közigazgatási határának szélén, a Koncsik-dűlő dűlőútja és a Ménteleki-csatorna között található. Látogatása a tulajdonos, Zombory István hozzájárulásával lehetséges. A tulajdonos a terület északi részén lévő, régóta családja birtokában lévő majorságban él.

A helyi jelentőségű védett természeti terület (HTT) nagyságát -piros vonallal jelölt területek- 2023-ban, a tulajdonos hozzájárulásával bővítettük -kék pontozott vonallal jelölt területek-. A hajdani létrehozással és a jelenlegi bővítéssel érintett földrészleteket az alábbi táblázatban elkülönítve jelenítjük meg. A bővítési terület a HTT északi és déli részét elválasztó, 1980-as években létrehozott úttól északra lévő terület.

A HTT kiterjedése kiterjedése 27,0176 hektár.

A terület védelmét az ott található élőhelyek, védett növény- és állatfajok, a terület látképi értéke, tájtörténeti jelentősége, az ezeken keresztül fennálló élőhelykezelési, kutatási, oktatás-nevelési potenciálja indokolja. A terület egy része az ökológiai hálózatnak is része.

1. ábra A HTT szerint védett, valamint a bővített terület

Helyrajzi szám	„Státusz”	Művelési ág
0194/14	meglévő HTT	gyümölcsös
0194/19	meglévő HTT	legelő
0194/20	meglévő HTT	legelő
0194/22	meglévő HTT	legelő
0194/23	meglévő HTT	legelő, erdő
0194/24 a	meglévő HTT	gyümölcsös
0194/24 b *	meglévő HTT	legelő
0194/24 c *	meglévő HTT	erdő
0194/4a	javasolt HTT	kivett lakóház, udvar
0194/4b	javasolt HTT	szántó
0194/5	javasolt HTT	kivett tanya
0194/10b *	javasolt HTT	legelő
0194/10c *	javasolt HTT	legelő
0194/12b *	javasolt HTT	legelő
0194/12c	javasolt HTT	szántó
0194/13b *	javasolt HTT	legelő
0194/15	javasolt HTT	szántó

* = az adott földrészlet az ökológiai hálózatnak is része, mint ökológiai folyosó

1. Természetvédelmi célkitűzések

1. A Zombory-birtok, mint helyi védelem alatt álló magánterület, létrehozásának céljával összefüggésben, őrizze meg a tájra jellemző élőhelyeket, növény- és állatfajokat, azok életfeltételeit, valamint a természetszerű tájhasználatot.
2. A települési zöldinfrastruktúra hálózat részeként a Zombory-birtok továbbra is járuljon hozzá a zöldfelületek nyújtotta ökoszisztéma szolgáltatásokhoz.

2. Természetvédelmi stratégiák

1. Spontán betelepült, inváziós tájidegen növényfajok (pl. nyugati ostorfa, keskenylevelű ezüstfa, mirigyes bálványfa, magas aranyvessző és a közönséges selyemkóró) visszaszorítása.
2. Védett fajok és jó természetességi állapotú élőhelyek életfeltételeinek, fennmaradásának biztosítása és javítása.
3. Vizes élőhelyek rehabilitációja a táji vízmegtartáson keresztül.
4. Honos lágyszárú növényfajok visszatelepítésének elősegítése.
5. Madár- és denevérfajok életfeltételeinek további javítása.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme

1. A terület és környéke - a lecsapolások általi tájatalakítás ellenére - még őrzi a táj földtani és felszínalaktani jellemzőit, melyek a tájra jellemző élőhelyek és fajok fennmaradásának alapfeltételei, ezért szükséges a felszínalaktani és talajtani adottságok megőrzése is.

3.1.2. Élőhelyek kezelése, fenntartása

1. A terület vízháztartásának javítása az élőhelyek általános állapotának védelme és helyreállítása érdekében alapvető fontosságú.
2. A területhasználat módját és volumenét az élőhelyek védelme és állapotjavítása, a jellemző és védett fajok állományainak hatékony védelme és növelése mentén szükséges megvalósítani.
3. Az idegenhonos növényfajokat fokozatosan vissza kell szorítani.
4. Fás élőhelyek növelése nem cél. A meglévő honos fafajok egyedeinek, fás élőhelyek védelme alárendelt, - a fő cél a gyepes élőhelyek védelme és helyreállítása.
5. A meglévő fás élőhelyeket a tájra jellemző ligetes, mozaikos állományokká kell alakítani.
6. A gyepes élőhelyek természeti állapota a vízháztartás javításán, a megfelelő kezelési módon kívül a megfelelő propagulumforrásokból származó magvetéssel, vagy kaszálék terítésével oldható meg.
7. A természetesség növelése érdekében lábon álló és fekvő holtfát vissza kell hagyni.
8. Az odúlakó állatok (madarak, denevérek) számára mesterséges odúk további kihelyezése szükséges lehet. A szükségességet vizsgálni kell, az odúk típusának, számának, helyének egyidejű meghatározásával.
9. Vegetációs, ill. fészkelési időszakban, általános szabály szerint, tilos a fás szárú fajok kezelése, a közvetlen balesetveszély elhárítása (pl. kidőlt, megdőlt fa vagy letört ágának eltávolítása), valamint a tájidegen fajok élőhelykímélő eltávolítása kivételével.
10. A legeltetés módja: A mindenkori időjárási, vízháztartási viszonyokat, valamint a vegetáció állapotát, a rá jellemző dominancia viszonyokat figyelembe vevő, rugalmas, alkalmazkodó, a területkezelést ellátó aktuális tapasztalataira épülő szakaszoló legeltetés. A legeltetés fő céljai a parlagfű visszaszorítása (tavaszi legeltetéssel), a selyemkóró visszaszorítása (májusi legeltetéssel), a magasabb térszíneken a teljesen nyílt felszín kialakulásának akadályozása. Szükség esetén a megfelelő gyepeverékkel a megfelelő fajok és arányok megteremtése érdekében felületést kell végezni. Különösen az így helyreállított gyepek esetében, megfelelő regenerálódásuk érdekében fontos a kellő hosszúságú pihentetési időszak biztosítása. A túllegeltetés veszélye esetén, adott állomány ellátása érdekében más területeket is legeltetni kell.
11. Kaszálási rend: Az eddigi rend szerinti évi egyszeri, költési időszak után legalább 2-3 héttel történő tisztítókaszálás szükséges és elegendő a földön fészkelő madarak és egyéb fajok védelme érdekében, azokon a (villanypásztoron kívüli) területeken, ahol nem legeltetnek.
12. Infrastruktúrák fenntartását (ld. kerítések, itatók, ...) az élőhelyek kíméletes igénybevétele mentén lehet végezni.
13. Diósok kezelése: A vegyszermentes, ökológiai növénykezelés folytatása szükséges. A diósok gyepekezelése legeltetéssel történik.

3.1.3. Fajok védelme

1. A fajok védelmét szolgáló egyik legfontosabb strukturális kezelési beavatkozás a vízháztartás javítása (a tájat lecsapoló árok átalakításával, a drénrendszer felszámolásával).
2. A gyepes élőhelyeket alkotó fajok, különösen a védett növény- és állatfajok kezelésének másik alapvetően meghatározó keretfeltétele a megfelelő, másutt részletezett szempontokra épülő legeltetési mód megválasztása.
3. Vegetációs, ill. fészkelési időszakban tilos a fás szárú fajok kezelése, a 3.1.2. pontban leírtak, mint általános élőhelyvédelmi célok és az alábbi kivételek figyelembevételével.
4. Tájidegen fajok visszaszorítása.

3.1.4. Táj- és kultúrtörténeti értékek

1. A Zombory-birtok kiterjedése, felszínalkotása, hasznosítása miatt tájképi léptékű érték.
2. A területen a hajdani vízi világ emlékét őrző, ma már kiszáradt tómedrek is megtalálhatók, melyekhez kapcsolódó hasznosítási formák emlékét Zombory István őrzi.
3. A Zombory-birtok északi részén megtalálható a régi majorsági épületcsoport, mint hely- és tájtörténeti és épített érték.

3.1.5. Látogatási szabályok és korlátok

1. A terület zárt, a tulajdonos hozzájárulásával, előzetesen egyeztetve, kutatási és oktatási céllal látogatható.
2. A terület értékeinek és kezelésének bemutatását a tulajdonos biztosítja, illetve lehetővé teszi más szakemberek általi szakvezetések megtartását.
3. Az önkormányzat honlapján minden helyi védett területre és értékre vonatkozóan, így a Zombory-birtokra vonatkozóan is, létre kell hozni egy könnyen elérhető, a terület értékeiről és látogathatóságának szabályairól szóló közérthető leírást.
4. A terület állatvilága, különösen a földön fészkelő madarak védelme és a legelő juhállomány zavarásának elkerülése érdekében a kutyák és más házi állatok, ló nem vihetők be a területre.
5. A terület helyi védettségét a használatban lévő kapuknál jelezni kell. A védettséget jelző tábla a hagyományos, Kecskeméten másutt is elhelyezett természetvédelmi táblák mintájára készüljön.
6. A látogathatóság és a terület bemutatásának feltételeit a tulajdonossal még ki kell dolgozni. (Fogadó szaletli elhelyezése takarásban, alacsony természetességű területen lehetséges. Parkolási lehetőség korlátozottan áll rendelkezésre. A terület kerékpárral megközelíthető, a területen a szakvezetés idején zárt helyen elhelyezhető. A terület gyalogosan a 2-2 km-re lévő buszmegállótól és vasúti megállóhelytől elérhető).
7. A terület látogatása a védett fajok reprodukciós (szaporodási) periódusán kívüli időszakban javasolt.
8. A terület látogatása az élőhelyek zavarása, valamint a taposásveszély elkerülése érdekében csak az átvezető utak mentén, azok használatával javasolt.

3.1.6. Oktatási és bemutatási előírások

1. Helytörténeti kiadványokban, újságcikkekben, előadásokon, tananyagban fel kell hívni a figyelmet a Zombory-birtok természeti értékeire és jelentőségére, a látogatási szabályok ismertetésével.
2. A terület látogatásával összefüggésben és általában a 3.1.5. Látogatás c. pontban leírtak az irányadók.

3.1.7. Kutatás, vizsgálatok, monitoring

1. A tervezési területen természetvédelmi és egyéb célból végzett kutatási tevékenységet az önkormányzattal és a tulajdonossal egyeztetve, az élőhely legkisebb zavarása mellett lehet végezni.

3.1.8. Terület- és földhasználat

1. A terület használatát és természetvédelmi kezelést nem szolgáló építmények, létesítmények, épületek számát, kiterjedését nem lehet növelni.
2. A területen a vadászat tilos.
3. A területen csak a Zombory-birtok természetvédelmi céljaival megegyező, azt támogató tevékenységek végezhetők. Kizárólag csak ezekkel kapcsolatos létesítmények helyezhetők el az élőhelyek védelme, megőrzése figyelembevételével.
4. Az oktatási-nevelési célú hasznosítás a természetesség, a terület védelmi céljának csökkenését nem okozhatja.

3.1.9. Természetvédelmi infrastruktúra

1. A terület védettségéről tájékoztató táblát (táblákat) kell állítani, szükség esetén karbantartani, cserélni a korábban leírtak szerint szükséges.

2. A területen a természetvédelmi kezelést szolgáló létesítményeket - ideértve a látogatók fogadására tervezett szaletlit is - csak takarásban, tájba illő méretben, kiterjedésben és anyaghasználattal lehet létesíteni, a terület alacsony természetességű területrészen.
3. A természetvédelmi területkezelés során a talajt, az aljnövényzetet, a cserjeszintet és a fákat kímélő megoldásokat kell alkalmazni a taposás, gyomosodás, kéregsérülések megelőzése érdekében.
4. A lágyszárú és fás szárú fajok kezelése után keletkezett növényi anyagokat 30 napon belül el kell távolítani a 3.1.2.6. pontban és 3.2.5.8. pontban írtak kivételével.
5. Az élőhelykezeléshez alapvetően a meglévő út és ösvény-hálózatot kell igénybe venni. Új nyom kialakítása csak a már leírtak szerinti élőhelykímélő módon lehetséges.
6. A kitermelt faanyag egy előre meghatározott részét földön fekvő és álló holt faanyag formájában helyben kell hagyni. Ezen túli irtási anyagot el lehet távolítani, tüzelőnek, komposztálás és mulcsozás céljára fel lehet használni.

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Szántó művelési ágú területek kezelése

A területen szántó művelési ágban nyilvántartott, de a természetben gyepvel és más élőhely-, vegetációtípussal borított szántókat a jelenlegi és tervezett természetvédelmi célállapotának megfelelően kell kezelni.

3.2.2. Gyep (rét és legelő) művelési ágú területek kezelése

1. A területen gyep-művelési ágú területek találhatóak, melyeket gyepként (legelőként) kezelnek.
2. A gyepeket a természeti állapot megőrzése és állapotjavítása szempontjai szerint, a fent leírt módon (3.1.2. fejezet) szakaszos legeltetéssel és szükség esetén tisztító kaszálással kell kezelni.

3.2.3. Szőlő, kert és gyümölcsös művelési ágú területek kezelése

1. Nincsenek szőlő- és kert művelési ágú területek a területen.
2. A gyümölcsös művelési ágú diósokat a gyep természeti állapotát megőrző, javító legeltetéssel, szükség esetén kézi kaszálással kell végezni.
3. Az öreg, odvas, ill. elhalt lábbon álló diófák a faanyagban élő rovaroknak, odúlakó madaraknak és denevéreknek kedvező élőhelyet nyújtanak, ezért továbbiakban is fontos ezek (egy része) megtartása.

3.2.4. Nádas művelési ágú területek kezelése

1. Nincsenek nádas-művelési ágú területek a területen, ezért nem releváns.
2. A vízháztartás javítása révén a nádassal benőtt tavak helyreállhatnak a területen. Ebben az esetben kiemelten fontos lesz a kezelési célok újrafogalmazása.

3.2.5. Erdők kezelése

1. A tervezési területen két, részben erdő művelési ágú terület található.
2. Az üzemtervezett (353/Q erdőrészlet) és nem üzemtervezett, nem honos fafajú állományokat (akácus) honos fajok alkotta, tájra jellemző fajokból álló és karakterű ligetes erdőkké kell alakítani.
3. A spontán fás szárú fajok alkotta honos növényállományokat meg kell őrizni, ill. a tájra jellemző ligetes élőhelyé kell alakítani.
4. A spontán megjelent tájidegen cserje- és fafajokat fokozatosan vissza kell szorítani.
5. Az erdők természetességének növelése érdekében lábbon száradt és földön fekvő holtfa a területen visszahagyandó.

6. A tájidegen fa- és cserje fajok egyedeit a téli időszakban, lehetőleg fagyott talajon, időben és térben szakaszoltan, szállalva kell kivágni és eltávolítani.
7. Tájidegen fásszárúak állományai egyben nem irthatók ki, csak abban az esetben, ha a betelepített vagy spontán megjelent honos fajok alkotta állományok már biztosítják az élőhelyi feltételeket, a talaj és látkép védelmét, infrastruktúra takarását.
8. Az irtási anyag hasznosítható része (törzs, vastagabb ág) kiszállítható, de kis mennyiségben, természetszerű módon helyben is kell hagyni. A vékonyabb ágakat, gallyakat természetszerű módon (darabolva, nem felhalmozva, hanem erdőfoltok alá vékonyan szétterítve) el lehet helyezni.

3.2.6. Fásított terület művelési ágú területek kezelése

1. A tervezési területen nincs fásított terület művelési ágú terület.
2. A fásszárú fajok alkotta élőhelyek kezelése tekintetében lásd a 3.2.5. pontot.

3.2.7. Halastó művelési ágú területek kezelése

1. A tervezési területen nem található halastó művelési ágú terület.
2. Amennyiben a vízháztartás javítása révén a hajdani mélyvonulatok vízzel telnek fel úgy, hogy halak számára állandó életteret tudnak biztosítani, haltenyésztési és horgászati célú haltelepítés nem megengedett. A tájra jellemző állóvizek halállományának visszatelepítése javasolt, abban az esetben, ha a kételtűfajok állományainak károsodása kizárható.

3.2.8. Művelés alól kivett területek kezelése

A Zombory-birtok északi különálló része, a jelenleg is lakott majorság művelés alól kivett terület.

3.3. Funkcióbővítés és területfejlesztés

1. Funkcióbővítés és területfejlesztés csak az élőhelyek védelme, helyreállítása, a biodiverzitás növelése, honos fajok visszatelepítése mentén lehetséges.
2. Funkcióbővítés a vizes élőhelyek helyreállítása formájában lehetséges.
3. A terület kezelését és fejlesztését (évről évre, ill. eseti jelleggel) egyeztetni kell a helyi természetvédelmi hatósággal.
4. Infrastrukturális fejlesztések csak a tájba és természetbeillesztés szempontrendszer alapján lehetséges.
5. Biológiaiilag inaktív felületek nem hozhatók létre.
6. A használati és egyéb (pl. fenntartási) eszközök és igénybevételek meghatározása: A gyepes és fás élőhelyek kezeléséhez szükséges eszközök (villanypásztor, kerítés, itatók, robbanómotoros kasza és láncfűrész, hasonló célú és egyéb kézi eszközök) használata a káros hatások mellőzésével lehetséges.

4. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges keretrendszere.

1. A terület természetvédelmi kezelője a terület tulajdonosa, vagy a tulajdonossal szerződésben álló területhasználó, bérlő.
2. A tulajdonos, területhasználó, bérlő a területkezelést a Kecskemét Megyei Jogú Város Jegyzője, mint helyi természetvédelmi hatóság hozzájárulása alapján, saját költségére, valamint támogatási források segítségével végzi.
3. Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata végzi (vagy végezteti) el a terület természeti állapotának feltárását, kezelési terv készítését és felülvizsgálatát, a terület általános bemutatásának biztosítását.

2/7. KECSKEMÉTI SZÉKTÓ SZABADIDŐKÖZPONT HELYI VÉDETT TERMÉSZETI TERÜLET TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERVE

Bevezetés

A helyi jelentőségű védett természeti terület (HTT) Kecskemét belterületén található. Nyugatról a III. Béla körút, északról a Nyíri út, keletről a Csabay Géza körút, délről a Vízmű utca, illetve a Csabay Géza körút határolja, a Sport utca, az Izsáki út és a Vízmű utca felé kapcsolódó jellemzően intézményi funkciójú földrésztetek határolják. A védett terület Törzskönyvi száma: 2/59/TT/06.

A HTT 2007-ben készült természetvédelmi kezelési terve (KT) megfogalmazásában „a védetség indoka és célja a területen található védett és fokozottan védett madárfajok költő-, vonuló és telelőhelyének, valamint Kecskemét város térségében a legnagyobb kiterjedésű, természetszerű állapotú állandó vízfelületének megőrzése; őshonos, összefüggő természetszerű erdőállományok állapotának megőrzése, fenntartása.”

A 2023. évi természeti állapotfelmérés alapján HTT-n védett és fokozottan védett kételtű-, hulló- és madárfajok jelen vannak. A telepített erdők természetközeli, bennük helyenként viszonylag jelentős a tájidegen, inváziós fajok száma és aránya. A területen nagy kiterjedésben vannak jelen erdők és állóvizek; alárendelt, de nem jelentéktelen a gyepek kiterjedése.

A teljes terület mesterségesen, jelentős föld-áthalmazással jött létre; legkevésbé bolygatott részei a Vízmű-védterület gyepei.

A legkevésbé természeteselek, nagy átlagmélységük, homogén és sok esetben burkolt partvonaluk, mederprofiljuk miatt, a vizes élőhelyek.

A terület kezelése mentén legfontosabb teendő a természetesség jelenlegi fokának megőrzése és javítása, többek között a tájidegen fajok fokozatos állománycsökkentésével, az erdők szerkezetének javításával, a tavak medermorfológiájának, vízjárásának átalakításával, a kémiai kockázat megszüntetésével, mérséklésével.

A terület természetközelsége miatt az országos ökológiai hálózatnak is része, mint ökológiai folyosó terület.

A HTT kiterjedése a telekalakítások és védelembe vonás következtében 102,1387 hektár.

A HTT több, funkciójában eltérő területegységből áll, melyek:

1. a „Vízmű-védterület”, a Vízmű utca, a III. Béla körút, a Budapest-Kecskemét-vasútvonal, a „Szigetes-tó”, a Csukás-éri-főcsatorna és a „Szepi-tó” által határoltan;
2. az „Erdőpark” területe, mely a „Szigetes-tó”, a Csónakázó-tó és a Csukás-éri-főcsatorna között helyezkedik el;
3. a Kecskeméti Széktó Szabadidőközpont legszűkebb értelemben vett, tulajdonképpeni rekreációt szolgáló területe a Budapest-Kecskemét-vasútvonaltól északra található.

I. ábra A HTT szerint védett területi egység

A HTT-t fizikailag két részre osztja a Budapest-Kecskemét-vasútvonal, mely ÉNyNy-DKK-i irányban halad át a területen.

A különböző funkciójú földrészletek kezelői, használatuk, látogathatóságuk eltér, esetenként időben változik.

A terület általánosan természetközeli állapotának védelme, integritása érdekében a terület kisebb természetességű részei is védelemre javasoltak; azok természetességi állapota megfelelő kezeléssel növelhető.

A HTT földrészleteinek helyrajzi száma, művelési ága, természetbeni állapota:

Hrsz.	Tulajdoni lapon bejegyzés	Művelési ág	Természetbeni állapot
Védett területek			
10959/1	védett természeti terület (helyi jelentőségű)	kivett közforgalmú vasút	vasúti pálya
10959/2	védett természeti terület (helyi jelentőségű)	kivett út	erdő, gyep
10961	védett természeti terület (helyi jelentőségű)	kivett beépítetlen terület	erdő

10962	védett természeti terület (helyi jelentőségű)	kivett csatorna	Csukás-éri főcsatorna inaktív medre, erdőben
10964/3	védett természeti terület (helyi jelentőségű)	erdő	erdő, tó
10964/4	védett természeti terület (helyi jelentőségű)	kivett kút	erdő, gyep
10964/5	védett természeti terület (helyi jelentőségű)	erdő	erdő
10965	védett természeti terület (helyi jelentőségű)	kivett út	erdő, tó
10967/3	védett természeti terület (helyi jelentőségű)	kivett vízmű	erdő, tó, gyep
10967/4	védett természeti terület (helyi jelentőségű)	kivett kút	erdő, gyep, épület
10967/2	védett természeti terület (helyi jelentőségű)	kivett út	erdő
10973	védett természeti terület (helyi jelentőségű)	kivett út	út
10974	védett természeti terület (helyi jelentőségű)	kivett lakóház, udvar	erdő
10975/2	védett természeti terület (helyi jelentőségű)	erdő	erdő, csatorna
10984	védett természeti terület (helyi jelentőségű)	kivett út	erdő, tó, út
10985 (az 1. mellékletben jelölt EOV koordinátákkal lehatárolva)	védett természeti terület (helyi jelentőségű)	kivett szennyvíztisztító	erdő, tó, gyep, épület
10986	védett természeti terület (helyi jelentőségű)	kivett csatorna	megszüntetett meder, gyep
10987	védett természeti terület (helyi jelentőségű)	kivett közforgalmú vasút	vasúti pálya
10988/21	védett természeti terület (helyi jelentőségű)	kivett telephely és 1 épület	erdő
10988/22	védett természeti terület (helyi jelentőségű)	kivett telephely és 13 épület	erdő
Védelembe vonás			
10988/18 c	nincs védelem feljegyezve	kivett telephely	Erdőpark

1. A 10988/18 hrsz-ú földrészlet esetében, mely a strandfürdő tekintélyes részére is kiterjed, a védelem a c alrészletre az Erdőpark területén indokolt.
2. A KT-ben tett kezelési előírások a jelenlegi hasznosítási tevékenységek egyikét sem lehetetlenítik el, nem írnak elő túlzó kezelési és rehabilitációs előírásokat. A KT és a védettség azonban keretet ad, lehetővé teszi a terület állapotának megőrzését, javítását, segíti integrálni és együtt érvényesíteni egy kedvezőbb környezeti, természeti állapot elérését, a kedvezőtlen hatások kizárását.
3. A 10987 és a 10959/1 helyrajzi számú, kivett közforgalmú vasút-művelési ágú földrészletek esetében (Budapest-Kecskemét-vasútvonal) a védettség fenntartását a fali gyík gyarapodó állománya indokolja. A KT-ben a vasútvonal esetleges felújításával összefüggésben menedékhelyek létrehozására – később részleteiben kidolgozandó - műszaki megoldás szerepel.

1. Természetvédelmi célkitűzések

1. A HTT létrehozásának céljával összefüggésben - az első természetvédelmi kezelési terv célkitűzése alapján - „a védettség indoka és célja a területen található védett és fokozottan védett madárfajok költő-, vonuló és telelőhelyének, valamint Kecskemét város térségében a legnagyobb kiterjedésű, természetszerű állapotú állandó vízfelületének megőrzése; őshonos, összefüggő természetszerű erdőállományok állapotának megőrzése, fenntartása.”
2. A HTT létrehozásának céljával összefüggésben, őrizze meg a terület mesterséges eredetű, de jellemzően természetközeli erdei, gyepi és tavi élőhelyeit, javítsa az élőhelyek természeti állapotát.
3. A HTT szolgálja a honos fajok, különösen a védett és fokozottan védett fajok állományainak védelmét, járuljon hozzá állományuk növekedéséhez.
4. A HTT szolgálja az oktatást, a nevelést, a kutatást és a bemutatást.
5. A települési zöldinfrastruktúra hálózat részeként a HTT járuljon hozzá a zöldfelületek nyújtotta ökoszisztéma szolgáltatásokhoz.

2. Természetvédelmi stratégiák

1. Természetszerű élőhelyek védelme és állapotuk javítása.
2. Spontán betelepült és telepített, idegenhonos inváziós növényfajok állományainak fokozatos visszaszorítása.
3. Védett fajok és jó természetességi állapotú élőhelyek életfeltételeinek, fennmaradásának biztosítása és javítása.
4. Honos lágyszárú és fásszárú növényfajok telepítése, életfeltételeik biztosítása.
5. Általában az állatvilág - különösen a hal-, kétéltű-, hüllő-, madár- és denevérfajok - életfeltételeinek további javítása.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme

A HTT-n barlangok védelme nem releváns, az eredeti földtani, felszínalaktani adottságok is felszámolásra, átalakításra kerültek. A kialakult élőhelyek és megtelepedett fajok védelmi céljai függenek a földtani, talajtani, felszínalaktani, víztani adottságoktól, ezért azokat csak az élőhelyek védelme és rehabilitációja érdekében lehet megváltoztatni.

3.1.2. Élőhelyek kezelése, fenntartása

1. Idegenhonos, tájidegen és inváziós növény- és állatfajok betelepítése tilos.
2. Az idegenhonos, tájidegen és inváziós növényfajok által alkotott vagy szennyezett élőhelyek átalakítása szükséges az említett fajok fokozatos visszaszorításával, honos fajok telepítésével, spontán betelepülő állományaik, egyedeik segítségével.
3. A tájidegen lágyszárú és fűszárú fajok esetén kerülni kell a vegyszeres kezelést az élőhelyek, különösen a vizes élőhelyek védelme érdekében, egyes fajok egyedi injektálós kezelésének kivételével.
4. Tájidegen és inváziós lágyszárú és fűszárú fajokat első sorban kaszálással, legeltetéssel, fölülütetéssel, kivágással kell visszaszorítani.
5. A telepített és spontán kialakult, honos lágyszárú, fa- és cserjefajok alkotta élőhelyeket meg kell őrizni, törekedni kell természetességi állapotuk javítására, pl. megfelelő gyepeverékkel, kaszálékkal való felülvetéssel, fajok elegyítésével, szerkezet-átalakítással.
6. A fajok betelepítése csak a telepítendő növény- és állatfajok ökológiai igényeinek, tájra jellemző voltának teljes figyelembevételével, fennmaradásuk biztosításával megengedett.
7. Rekreációs hasznosítású területrészeken koros fákkal történt fátelépítések esetében a támrudakat (legalább két darab/fa) a telepítés után 2-3 évvel el kell távolítani. Telepítés csak természetszerű, kíméletes és zavarásmentes módon történhet.
8. Fa- és cserjetelepítés esetén gondoskodni kell azok damilos kaszálás elleni védelméről.
9. A cserje- és fakivágási munkákat térben és időben össze kell hangolni a tervezett telepítésekkel, üzemtervekkel.
10. A természetesség növelése érdekében álló és földön fekvő holtfát vissza kell hagyni. Lábon álló holtfát, ahol az indokolt - a látogatók és az infrastruktúra védelme érdekében - 5 m magasságig lehet meghagyni. Kidőlt fát darabolva, egészében, vagy egy részében a talajon, természetszerű módon és a közlekedés lehetőségét biztosítva helyben kell hagyni.
11. Az odúlakó állatok (madarak, denevérek) számára mesterséges odúk további kihelyezése szükséges lehet. A szükségességet vizsgálni kell, az odúk típusának, számának, helyének egyidejű meghatározásával.
12. Vegetációs időszakban (március elejétől szeptember végéig), ill. fészkelési időszakban, általános szabály szerint, tilos a fás szárú fajok kezelése, a közvetlen balesetveszély elhárítása (pl. kidőlt, megdőlt fa vagy letört ágának eltávolítása), valamint a tájidegen fajok élőhelykímélő eltávolítása kivételével.
13. Gyepkezelés, hasznosítása, igénybevétele során törekedni kell a taposás, a tömörítés, a tápanyag-bevitel mérséklésére, kizárására. A természetességet szükség esetén cél szerinti gyepek alkotó fajok telepítésével (magszórással, kaszálék terítésével) kell javítani.
14. Vizsgálni kell az ürge visszatelepítésének lehetőségét a zavartalanabb és rövid fűvű, Vízmű-területen lévő gyepekben.
15. Kaszálási rend: A rekreációs hasznosítással érintett gyepek esetében is törekedni kell a kíméletes gépi kaszálásra, a talaj és a vegetáció védelme, a gyomosodás és a degradáció megelőzése érdekében. A kevésbé kitett vagy nem látogatható területeken lévő gyepek esetében előtérbe kell helyezni a természetes állapot javítását szolgáló ritkább kaszálást. A kaszálás módját részleteiben ki kell dolgozni és a mindekori időjárási viszonyoknak megfelelően aktualizálni kell.
16. Legeltetés: A dámvadakkal legeltetett gyepek és erdők esetében az állományméret szabályozása időről időre szükséges, esetlegesen lekerítéssel ki kell zárni a nagyvad okozta károk keletkezését. Ha a későbbiekben más fajokkal történik a legeltetés, a gyepek és erdők felújulásának lehetőségét szintén biztosítani kell. A legeltetés módját részleteiben ki kell dolgozni és szükségszerűen aktualizálni kell.
17. Infrastruktúrák építése, fenntartása közvetve és közvetlenül is érinthet élőhelyeket. Az utak, kerítések, utak, padok, horgász helyek, épületek karbantartása szükség szerint végzendő, de a zöldfelületek legkisebb mértékű, előzetesen egyeztetett igénybevétele mellett.
18. A tavak élőhelyi funkcióit legalább a partvonal és a rézsú szakaszos átalakításával lehet javítani. Az átalakítás módját külön meg kell tervezni.

3.1.3. Fajok védelme

1. Vegetációs, ill. fészkelési időszakban tilos a fás vegetációt érintő munkavégzés, a 3.1.2. pontban leírtak, mint általános élőhelyvédelmi célok és az alábbi kivételek figyelembevételével.
2. Az élőhelyek kezelését, átalakítását az élőhelyek és a védett fajok egyedeinek védelme érdekében fokozatosan, kíméletesen kell végrehajtani. (Pl. a vasútvonal fejlesztése során a fali gyík növekvő, vasúti töltésen megtelepedett és azon terjedő állományai számára megfelelő méretű és anyagú, elhelyezésű menedékhalmok létrehozása az építés megkezdése előtt, még vegetációs időben, kellő időt hagyva a populáció egy része áttelepedésére.)
3. Tájidegen fajok telepítése tilos, a meglévő állományaik fokozatos és folyamatos visszaszorítása szükséges. Elsősorban a magfák eltávolítására, és a fás élőhelyek esetében a szerkezetátalakításkor a száraló kivágásra kell törekedni.
4. A tájra, élőhelyekre jellemző jelenleg hiányzó, védett növény- és állatfajok telepítése a Tvt. alapján engedélyköteles. A Vízmű védterületének rövid gyepterületein az ürge visszatelepítését meg kell fontolni.
5. A védett kétélűiek állományainak védelme és fejlesztése érdekében a Vízmű védterületének erdeiben lévő kis tavakba halat telepíteni tilos.
6. A horgászati hasznosítás során az élőhelyek állapotát rontó tevékenységeket meg kell szüntetni, ill. fokozatos mérsékelni kell. Pl. kijuttatott etetőanyag mennyiségének mérséklése, halakra, madarakra és más állatokra veszélyes szemetelés, különösen a damil eldobásának tiltása.

3.1.4. Táj- és kultúrtörténeti értékek

A HTT területének egésze egy „műtáj”, mely kialakítása során felszámolták a korábbi, tájra jellemző élőhelyek maradványait, jelentősen átalakították a domborzatot, ugyanakkor törekedtek természetyszerű erdők és nagy tavak kialakítására. Összességében természetközeli élőhelyekkel (erdőkkel, gyepekkel, tavakkal) mozaikos volta és nagy kiterjedése miatt táji értékű terület.

3.1.5. Látogatási szabályok és korlátok

1. A terület mindkét fő egysége jelenleg zárt: Az Erdőpark esetében kezelői hozzájárulás szükséges. A Szabadidőközpont vasútvonaltól északra lévő rekreációs része, belépőjegy ellenében, a házirend betartása mellett, bárki számára, nyitvatartási időben, szabadon látogatható. A Vízmű-védterület nem látogatható; a terület kutatásához egyeztetés, írásbeli engedély szükséges.
2. A terület helyi védettségét a kapuknál jelezni kell. A védettséget jelző tábla a hagyományos, Kecskeméten másutt is elhelyezett természetvédelmi táblák mintájára készüljön, de a védettség tényét a fő közlekedési irányból egy bemutató táblán is jelezni lehet, a több tábla elhelyezésének megelőzése céljából.
3. A rekreációs terület látogatásának és a horgászat szabályait házirend rögzíti.
4. Az Erdőpark látogathatóságának és a terület bemutatásának feltételeit ki kell dolgozni. Középtávon cél lehet a terület, vagy egy része, korlátozott közhasználatú zöldfelületként, díjtalanul történő való látogatása, megnyitása.
5. Az önkormányzat honlapján minden helyi védett területre és értékre vonatkozóan, így a HTT-re nézve is, létre kell hozni egy könnyen elérhető, a terület értékeiről és látogathatóságának szabályairól szóló közérthető leírást.

3.1.6. Oktatási és bemutatási előírások

1. Helytörténeti kiadványokban, újságcikkekben, előadásokon, tananyagban fel kell hívni a figyelmet a terület természeti értékeire és jelentőségére, valamint megőrzésének módjára.
2. A rekreációs terület és Erdőpark esetében az oktatás és bemutatás lehetőségeit vizsgálni szükséges.

3. A rekreációs területen a területet, célját és értékeit bemutató táblarendszer felújítása, kiegészítése szükséges.
4. Kis infrastruktúra igényű, okostelefon- és internet-alapú megoldások előtérbe helyezését a kis bekerülési és fenntartási költség, valamint az építmények minimalizálásának érdekében javasoljuk.
5. A terület látogatásával összefüggésben és általában a 3.1.5. Látogatás c. pontban leírtak az irányadók.

3.1.7. Kutatás, vizsgálatok, monitoring

A tervezési területen természetvédelmi és egyéb célból (pl. vízgazdálkodási, élőhelykezelési célból) végzett kutatási tevékenységet az önkormányzattal és a kezelőkkel egyeztetve, az élőhely legkisebb zavarása mellett lehet végezni.

3.1.8. Terület- és földhasználat

1. A terület használatát és építmények, létesítmények, épületek elhelyezése a Tvt.-ben foglaltak figyelembevételével lehetséges.
2. A horgászat a házirendnek megfelelő módon, de a lehető legkisebb környezeti igénybevétellel folytatható. Pl. törekedni kell a bejuttatott etetőanyag, mint a tavak eutrofizációját növelő tápanyag mennyiségének csökkentésére. Át kell gondolni a halasítás fő jellemzőit (halfajok, telepítési mennyiségek) és az élőhelyi adottságok javítását, mely egy önfenntartó halállomány kialakuláshoz is vezethet (ld. hiányzó sekély, növényzettel borított parti zóna ívó- és halivadéknevelő funkcióját, melyet bővíteni szükséges).
3. A területen elsősorban a HTT céljaival megegyező, azt támogató tevékenységek végezhetők.
4. Az oktatási-nevelési célú hasznosítás a természetesség, a terület védelmi céljának csökkenését nem okozhatja.

3.1.9. Természetvédelmi infrastruktúra

1. A terület védettségéről tájékoztató táblát (táblákat) kell állítani a korábban leírtak szerint.
2. A területen létesítményeket csak tájba illő méretben, kiterjedésben és anyaghasználattal lehet létesíteni.
3. A természetvédelmi területkezelés során a talajt, az aljnövényzetet, a cserjeszintet és a fákat kímélő megoldásokat kell alkalmazni a taposás, gyomosodás, gyökér- és kéreg sérülések megelőzése érdekében.
4. A lágyszárú és fás szárú fajok kezelése után keletkezett növényi anyagokat a terület zöldfelületi részein a kaszálás, metszés, fakivágás után legfeljebb néhány napig lehet tárolni.
5. A meglévő infrastruktúrákat lehetőleg növényzettel telepítéssel (gyep-, cserje- és lombkoronaszintet alkotó fajok természetsszerű telepítésével) kell környezetbe illeszteni.
6. A tanösvény és/vagy információs táblarendszer kialakítható a rekreációs övezetben.
7. Az élőhelykezeléshez alapvetően a meglévő út és ösvény-hálózatot kell igénybe venni. Új nyom kialakítása csak a már leírtak szerinti élőhelykímélő módon lehetséges.
8. A kitermelt faanyag egy előre meghatározott részét a korábban leírt módon, földön fekvő és álló holt faanyag formájában helyben kell hagyni. Ezen túli irtási anyagot el lehet távolítani, tüzelőnek, komposztálás és mulcsozás céljára fel lehet használni.

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Szántó művelési águ területek kezelése

Nincsenek szántó-művelési águ területek a területen, ezért nem releváns.

3.2.2. Gyep (rét és legelő) művelési ágú területek kezelése

1. Nincsenek gyep-művelési ágú területek a területen.
2. A gyepfelületeket a korábban leírt kaszálási és legeltetési rend szerint kell kezelni. A kívánt gyepkezelés (legeltetés, kaszálás) a jelenleginél kisebb intenzitású, talajt és növényzetet jobban kímélő módon kell történnjen.

3.2.3. Szőlő, kert és gyümölcsös művelési ágú területek kezelése

Nincsenek szőlő-, kert- és gyümölcsös művelési ágú területek a területen, ezért nem releváns.

3.2.4. Nádas művelési ágú területek kezelése

1. Nincsenek nádas-művelési ágú területek a területen, ezért nem releváns.
2. A nádasok kiterjedését a tavak medermorfológiájának átalakításával növelni szükséges.

3.2.5. Erdők kezelése

1. A tervezési területen üzemtervezett erdő művelési ágú földrészletek megtalálhatók, melyek egy része természetszerű. A honos fás szárú fajok alkotta vagy azok által dominált növényállományokat meg kell őrizni. Ritkításuk, nyírásuk, metszésük, kivágásuk, telepítésük csak szakemberrel végzett előzetes egyedi vizsgálat alapján, időben ütemezetten, szükség esetén több évre elosztva, a meglévő struktúra fokozatos/szakaszos és meghatározott mértékű átalakításával lehetséges.
2. Az erdőállományok esetleges felnyílása a tájra jellemzőbb ligetes, gyepmozaikos erdőszerkezet kialakulása érdekében nem tekinthető károsnak. Legalább egyes erdőfoltok spontán átalakulását lehetővé kell tenni, vagy segíteni kell, szakember bevonásával.
3. A lábon száradt fák kivágása (területegységenként bizonyos mennyiségű faegyed néhány méter magasságig történő visszavágása) lehetséges, de lábon álló „élőhelyfa” és földön fekvő holtfa területen való, kijelölt helyen történő visszahagyásával.
4. Az idegenhonos inváziós fa- és cserjefajok vegetációs időn kívül irtása folyamatosan szükséges. Első lépésként a magfákat kell eltávolítani.
5. A kiszáradt idegenhonos fák pótlása nem szükséges, ill. tájhonos fajokkal történő pótlás szükséges. A pótlás elsősorban a spontán kelt újulat megőrzésével, nevelésével történjen.
6. A tájidegen fa- és cserje fajok egyedeit a téli időszakban, lehetőleg fagyott talajon, időben és térben szakaszoltan, szállalva kell kivágni és eltávolítani.
7. Tájidegen fászárúak állományai egyben nem irthatók ki, csak abban az esetben, ha a betelepített vagy spontán megjelent honos fajok alkotta állományok már biztosítják az élőhelyi feltételeket, a talaj és látkép védelmét, infrastruktúra takarását, vagy a tájra jellemző mozaikos, ligetes erdőkép kialakítása a cél.
8. Az irtási anyag hasznosítható része (törzs, vastagabb ág) kiszállítható, de kis mennyiségben, természetszerű módon helyben is kell hagyni. A vékonyabb ágakat, gallyakat természetszerű módon (darabolva, nem nagyobb kupacokban felhalmozva, hanem erdőfoltok alá vékonyan szétterítve, ill. kisebb, gyíkoknak, sünöknek búvóhelyet nyújtó halmokban) el lehet helyezni.
9. A kitermelt faanyagot ledarálva a meglévő ösvények „burkolására”, igény esetén, fel lehet használni.
10. A zajhatás mérséklése érdekében láncfűrész és az aprítógépet a fészkelési időben használni tilos (a balesetveszély elhárítása kivételével).

3.2.6. Fásított terület művelési ágú területek kezelése

A területen nincs fásított terület művelési ágú földrészlet.

3.2.7. Halastó művelési ágú területek kezelése

1. A tervezési területen nem található halastó művelési ágú terület.
2. vízminőségi monitoringrendszer tervezése, majd rendszeres vizsgálat és adatértékelés, valamint visszacsatolás, beavatkozás szükséges a vízminőségi kockázatok kizárása érdekében.
3. A tórendszer jövőbeni vízkormányzásának fontos szempontja kell legyen a táji vízháztartás további romlásának megakadályozása, lehetőség szerinti javítása, valamint a különböző típusú terhelések (ld. használt termásvíz, utcai csapadékvizek) kizárása, hatásaik mérséklése, mely műszaki és természetalapú megoldásait ki kell dolgozni.
4. A HTT területen található tavon a horgászat lehetséges.
5. A tóba tájidegen halfajok telepítését kerülni kell.
6. A tájidegen fajok véletlenszerű telepítését ki kell zárni, és törekedni kell állományaik csökkentésére.
7. A tavak esetleges fenntartása során (nádas és a hínáros nagy tömegűvé váló biomasszájának csökkentése) a benne és környezetében lévő élőlények védelmét kíméletes munkavégzéssel kell biztosítani (pl. vegetációs idő legvégén, a békák és halak telelésének megkezdése előtt).
8. A tavak további mélyítése tilos. Kotrás szükségességét és hatásainak csökkentését vizsgálni szükséges.
9. Középtávon legalább egyes tópart-szakaszok természetesebb kialakítása szükséges (lapos, földes rézsűk, vízigényes fajok alkotta zonációval).

3.2.8. Művelés alól kivett területek kezelése

A HTT-n út, csatorna, telephely formájában művelés alól kivett területek találhatóak, melyek funkcióit és kezelési módját szükség esetén felül kell vizsgálni.

3.3. Funkcióbővítés és területfejlesztés

1. Funkcióbővítés és területfejlesztés csak az élőhelyek védelme, helyreállítása, a biodiverzitás növelése mellett lehetséges.
2. Funkcióbővítés a Vízmű-védterületen nem lehetséges vízvédelmi okból sem.
3. Funkcióbővítés a rekreációs övezetben a már kialakult szabályok mentén, az 1. pontban leírtak figyelembevételével történhet.
4. A terület zöldfelületeinek kezelését, fejlesztését szükségszerűen (évről évre, ill. eseti jelleggel) egyeztetni kell a jegyzővel, mint természetvédelmi hatósággal a fejlesztések természetalapú tervezésének, technológiáinak és anyaghasználatának megállapítása érdekében.
5. Biológiai inaktív felületek arányát növelni tilos.
6. A természetvédelmi területkezelést akár csak ideiglenesen szolgáló művelet és tárolás (ág, gally, kaszálék időszakos deponálása, géppel történő aprítás) sem történhet jó természetességű élőhelyen. Zajjal, zavarással járó kezelési tevékenységet (fakivágás, aprítás) vegetációs időn kívül kell végezni a HTT területén.
7. A használati és egyéb (pl. fenntartási) eszközök és igénybevételek meghatározása: A jelenlegi területkezeléshez használt eszközök használata lehetséges, olyan műszaki állapotban, mely a terület szennyeződését nem okozza.
8. A HTT-n áthúzódó vasútvonal fejlesztése során, a töltésen kialakult faligyík-populáció védelme érdekében herpetológus szakértői irányítás mellett menedékhelyeket kell kialakítani. (A töltéstől néhány tíz méterre kő- és farakásokat kell létrehozni, melyek mérete, struktúrája, valamint vasútvonaltól és egymástól való távolsága megfelelő kell legyen.)

4. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges keretrendszere.

A terület természetvédelmi kezelője a terület tulajdonosa, vagy a tulajdonossal szerződésben álló területhasználó, bérlő.

1. A tulajdonos, területhasználó, bérlő a területkezelést a Kecskemét Megyei Jogú Város Jegyzője, mint helyi természetvédelmi hatóság hozzájárulása alapján, saját költségére végzi.
2. Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata végzi (vagy végezteti) el a terület természeti állapotának feltárását, kezelési terv készítését és felülvizsgálatát, a terület általános bemutatásának biztosítását.

2/8. A MOGYORÓS-TÖLGYES ÉS HETÉNYEGYHÁZA HÉTFA HELYI VÉDETT TERMÉSZETI TERÜLET TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERVE

Bevezetés

A Mogyorós-tölgyes helyi jelentőség védett természeti terület (HTT), valamint a Hetényegyháza hétfa is 1973-ban került védelem alá. Természetvédelmi kezelési tervük nem készült el.

A két HTT megnevezése, helye, célja:

1. „Kecskemét-Hetényegyháza "Mogyorós-tölgyes":

A terület része a „Nyíri Erdő” elnevezésű Kiemelt Jelentőségű Különleges Természet-megőrzési Területnek jelölt Natura 2000 területnek. A 01555/25 helyrajzi számú terület „a” alrészletében található. A védettség indoka és célja a területen található értékes faegyedek és növénytársulások megőrzése.

A Bács-Kiskun Megyei Tanács Végrehajtó Bizottsága 165/1973 VB számú határozatával nyilvánította védetté, kiterjedése 51,53 ha. A terület Törzskönyvi száma: 2/9/TT/73.

2. "Hetényegyháza hétfa" elnevezésű 7 tölgy:

A terület része a „Nyíri Erdő” elnevezésű Kiemelt Jelentőségű Különleges Természet-megőrzési Területnek jelölt Natura 2000 területnek. A 01555/25 helyrajzi számú terület „a” alrészletében található. A Bács-Kiskun Megyei Tanács Végrehajtó Bizottságának 164/1973/11. VB számú határozatával védetté nyilvánított "Hetényegyháza hétfa" védettségének indoka és célja a területen található értékes faegyed megőrzése.

A korábban valószínűleg valóban hét ágú/törzsű, hatalmas fának már csak 3 törzse van meg, a többi letört és a csonkok levágásra kerültek. A kapott térképi lehatárolás alapján a terület Kecskemét 26. sz. erdőrésztlet egy részének feleltethető meg, zárt és ligetes erdővel, gyepekkel, vadföldekkel borított terület.

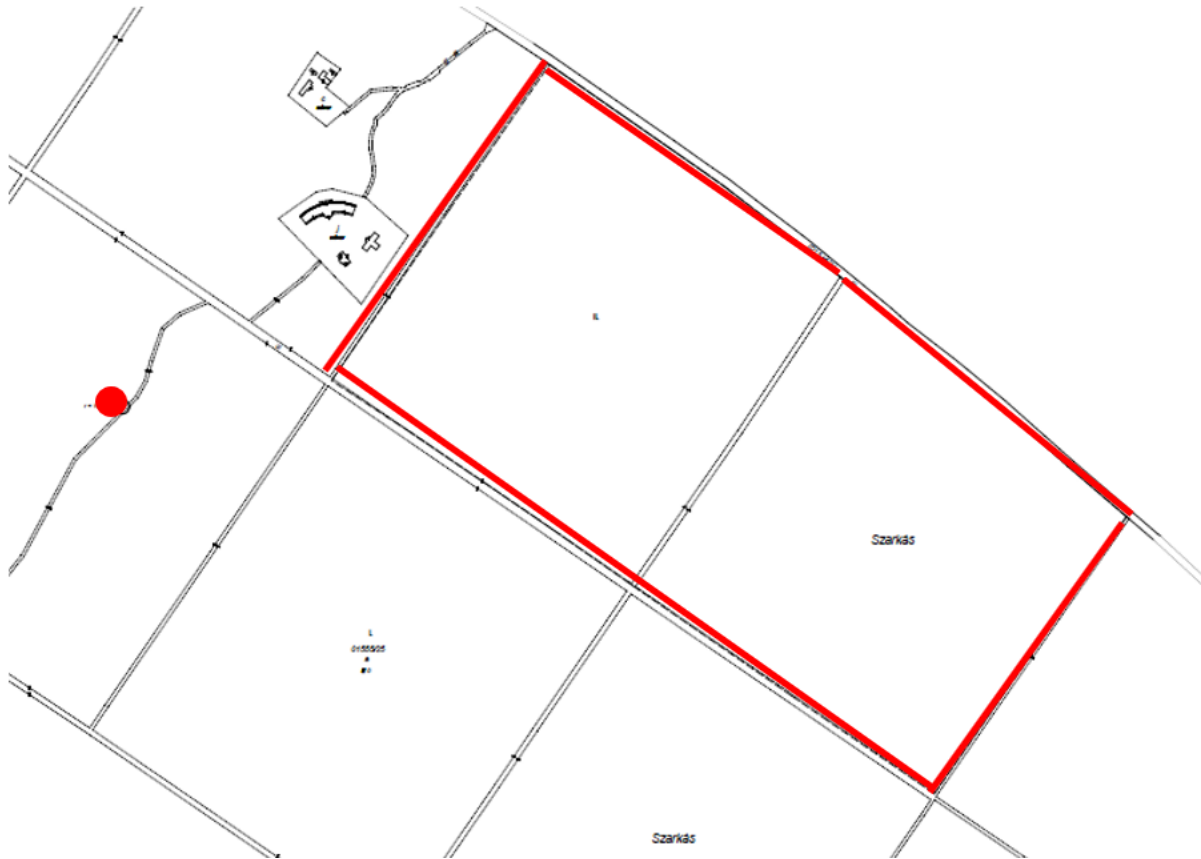
A HTT által érintett földrésztletek és művelési ágak:

Megnevezés	Erdőtag száma	Helyrajzi szám	Művelési ág
Mogyorós-tölgyes	20, 21	01555/25 a alrészlet az 1. mellékletben szereplő EOV koordináták szerint	erdő és út
Hetényegyháza hétfa	26	01555/25 a alrészlet az 1. mellékletben szereplő EOV koordináták szerint	erdő és út

A terület zárt, a KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt. kezelésében van. A terület megközelítése a KEFAG Zrt. hozzájárulásával, engedélyével, vadászati időszakon kívül, a Vackorvár Erdei Iskolán (6044 Kecskemét, Belsőnyír 202.) keresztül lehetséges.

A védelem indoka: HTT-n ritka, tájra jellemző, jó természetességi állapotú élőhelyek, védett növényfajok, valamint kételtű-, hüllő- és madárfajok jelen vannak. A terület természetvédelmi szempontú kezelésével a természeti állapot megőrzése és javítása várható. Legfontosabb teendő a tájidegen fajok alkotta erdei élőhelyek fajkészletének és szerkezetének fokozatos átalakítása, a védett

fajok és élőhelyek védelme, kiterjedésük növelése. A Hetényegyházi hétfa természeti emlékként való védelmének fenntartása a valaha volt különleges alakja okán érdemes, hogy minél hosszabb kor megéljen.

1. ábra A HTT térképrészlete

1. Természetvédelmi célkitűzések

1. A Mogyorós-tölgyes őrizze meg a tájra jellemző értékes élőhelyeket, védett növény- és állatfajokat.
2. A védett terület járuljon hozzá a tájra jellemző élőhelyek kiterjedésének, természetességének, a védett fajok állomány nagyságának növeléséhez élőhelyrehabilitáció és a kedvezőtlen hatások kizárása útján.
3. A helyi védett terület tegye lehetővé az élőhelyek és fajok bemutatását.
4. A települési zöldinfrastruktúra hálózat részeként a Mogyorós-tölgyes járuljon hozzá a zöldfelületek nyújtotta ökoszisztéma szolgáltatásokhoz.

2. Természetvédelmi stratégiák

1. Telepített és spontán betelepült, inváziós tájidegen növényfajok (pl. mirigyes bálványfa, fehér akác, nyugati ostorfa, selyemkóró, keskenylevelű ezüstfa) lehetőség szerinti visszaszorítása.

2. Védett fajok és jó természetességi állapotú élőhelyek életfeltételeinek, fennmaradásának biztosítása és javítása.
3. Honos lágyszárú és fásszárú növényfajok telepítése.
4. Tájra jellemző védett állatfajok életfeltételeinek javítása.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme

A területre jellemző élőhelyek és fajok fennmaradását csak a meglévő földtani, talajtani, felszínalaktani, vízháztartással összefüggő adottságok megőrzésével lehetséges, ezért a terület domborzati viszonyainak átalakítását, árkok, tavak mélyítését, a talaj szerkezetének további degradációját el kell kerülni. A vízháztartás javítása, a talajbolygatás kizárása szükséges az erdőfelújítási munkákkal érintett területek kivételével.

3.1.2. Élőhelyek kezelése, fenntartása

1. További idegenhonos és inváziós növény- és állatfajok betelepítése tilos.
2. A tájidegen fafajok, inváziós növényfajok fokozatos visszaszorítása szükséges.
3. A dám állomány méretét és legelőterületeit a természetvédelmi célokkal összefüggésben kell alakítani, ill. törekedni kell rá, hogy más, honos nagyvad faj lássa el a természetvédelmi területkezelést és szolgálja ki a vadászati igényeket.
4. A vad általi intenzív legelés korlátozza a tájidegen növények állomány növekedését, de a honos növényzet spontán felújulását is, ezért az élőhelyek helyreállításának tervezésekor a vad általi legeltetés szabályozásának kiemelt jelentősége van.
5. A tájidegen fajokkal elegyes, szegényes struktúrájú és tájra nem jellemzően zárt, honos fajok alkotta állományok fokozatosan át kell alakítani a honos fás élőhelyek és gyepársulások alkotta mozaikos erdőképre.
6. Az erdőgazdálkodás és a természetvédelmi kezelés során honos fajok állományaiból hagyásfákat, hagyásfacsoportokat ki kell hagyni.
7. A tájidegen fafajok visszaszorítása során a magtermő egyedek mielőbbi kivágása szükséges.
8. A természetesség növelése, a holtfákhoz kötődő védett és jelölő ízeltlábú- és madárfajok életfeltételei növelése érdekében lábon álló és fekvő holtfát vissza kell hagyni a 3.2.5. szabályai szerint. Kidőlt fát darabolva, egészében, vagy egy részében a talajon, természetszerű módon és a közlekedés lehetőségét biztosítva helyben kell hagyni.
9. Az odúlakó állatok (madarak, denevérek) számára mesterséges odúk további kihelyezése szükséges lehet. A szükségességet vizsgálni kell, az odúk típusának, számának, helyének egyidejű meghatározásával.
10. Vegetációs, ill. fészkelési időszakban, általános szabály szerint, tilos a fás szárú fajok kezelése, a közvetlen balesetveszély elhárítása (pl. kidőlt, megdőlt fa vagy letört ágának eltávolítása), valamint a tájidegen fajok élőhelykímélő eltávolítása kivételével.
11. Legeltetés: A terület legeltetése jelenleg nagyvaddal, dámmal történik. A természetességi állapot javítása érdekében adott területegységre eső akkora méretű vadállomány kialakítása szükséges, mely mellett a honos újulat feljövételének van lehetősége. A jó természetességű gyepfoltokkal mozaikos területeken a vadállomány szabályozása szükséges. A legelő állat területről kiszorítása nem egyértelműen természetvédelmi érdek, mert a tájidegen fajok újulatát is fogyasztja.
12. Kaszálási rend: A gyomosodó, cserjésedő területeken tisztító kaszálás végezhető.
13. Infrastruktúrák fenntartása, átalakítása közvetve és közvetlenül is érinthet élőhelyeket. Az utak, kerítések, építmények kialakítása, használata, karbantartása szükség szerint végzendők, de az élőhelyek és védett fajok állományainak igénybevétele nélkül.
14. Nem művelt vadföldeken homoki gyepi élőhelyek helyreállítására kell törekedni.

3.1.3. Fajok védelme

1. Védett növényfajok és állatfajok, és általában az élőhelyek struktúráját, jellegét megadó nem védett fajok állományai is csak az élőhely fizikai védelmével őrizhetők meg.
2. A fás élőhelyeken vegetációs időszakban (március elseje és szeptember vége között), ill. fészkelési időszakban tilos a fakitermelés a lombkorona alakítás a 3.1.2. pontban leírtak, mint általános élőhelyvédelmi célok és az alábbi kivételek figyelembevételével.
3. A honos fajok újulatainak megőrzésével, a tájidegen fajok magfáinak és újulatainak eltávolításával fokozatosan át kell alakítani az erdők fajkészletét és struktúráját.
4. Az élőhelyek kezelését az egyes védendő élőhelyek, faegyedek (ld. „Hétfa”), a védett fajok egyedeinek védelme érdekében fokozatosan, kíméletesen kell végrehajtani.
5. A gyepvel borított területeken élő védett fajok állományait a gyepeket veszélyeztető hatások kizárásával (teljes talajelőkészítés, szántás, gyalogosan vagy munkagéppel, járművel történő bolygatás, taposás, tömörítés, építmények elhelyezése során felmerülő talajmunkák) kell védeni.
6. A gyepvel borított területek, felhagyott vadföldek természeti állapotának javítása során megfelelő magkeveréssel, megfelelő természeti állapotú gyepek kaszálékával kell felülvetni. Védett fajok telepítése a Tvt. alapján engedélyköteles.
7. A fajok betelepülését az élőhelyek láncolatának, mozaikosságának megtartásával kell elősegíteni, ezért a kisebb, akár útmenti maradványfoltok kíméletes hasznosítása is fontos. (Több esetben közvetlen útszélen élnek védett és fokozottan védett növényfajok.)

3.1.4. Táj- és kultúrtörténeti értékek

A HTT tájképvédelmi terület része, tájtörténeti jelentősége, hogy hosszú ideje őrzi a tájra jellemző, egyes esetekben igen ritka, tájképi jelentőségű élőhelyek maradványait.

3.1.5. Látogatási szabályok és korlátok

1. A terület helyi védettségét a használatban lévő kapuknál jelezni kell. A védettséget jelző tábla a hagyományos, Kecskeméten másutt is elhelyezett természetvédelmi táblák mintájára készüljön.
2. A HTT természeti értékeit és a terület látogatásának szabályait bemutató táblán is jelezni kell.
3. A látogathatóság és a terület bemutatásának feltételeit ki kell dolgozni.
4. Az önkormányzat honlapján minden helyi védett területre és értékre vonatkozóan, így a Mogyorós-tölgyes vonatkozóan is, létre kell hozni egy könnyen elérhető, a terület értékeiről és látogathatóságának szabályairól szóló közérthető leírást.

3.1.6. Oktatási és bemutatási előírások

1. Helytörténeti kiadványokban, újságcikkekben, előadásokon, tananyagban fel kell hívni a figyelmet a terület természeti értékeire és jelentőségére.
2. A mindenkori területkezelő az oktatás és bemutatás lehetőségét biztosítsa, oktatási intézményként tekintse feladatának.
3. A területet, célját és értékeit bemutató táblarendszer felújítása, kiegészítése szükséges.
4. A terület látogatásával összefüggésben és általában a 3.1.5. Látogatás c. pontban leírtak az irányadók.

3.1.7. Kutatás, vizsgálatok, monitoring

A tervezési területen természetvédelmi és egyéb célból végzett kutatási tevékenységet az önkormányzattal, az erdészeti kezelővel és a Nemzeti Park Igazgatósággal egyeztetve, az élőhely legkisebb zavarása mellett lehet végezni.

3.1.8. Terület- és földhasználat

1. A terület használatát és természetvédelmi kezelést nem szolgáló építmények, létesítmények, épületek számát, kiterjedését nem lehet növelni.
2. A területen a vadászat megengedett, a természeti értékek kímélete, a vadállomány szabályozása mellett.
3. További utak létesítése tilos. A meglévő utakról való letérést, parkolást a területkezeléssel, területhasználattal kapcsolatos műveletek során a taposási károk megelőzése érdekében körültekintően kell végrehajtani.
4. A területen csak a HTT céljaival megegyező, azt támogató tevékenységek végezhetők.
5. Az oktatási-nevelési célú hasznosítás a természetesség, a terület védelmi céljának csökkenését nem okozhatja.

3.1.9. Természetvédelmi infrastruktúra

1. A terület védettségéről tájékoztató táblát (táblákat) kell állítani a korábban leírtak szerint.
2. A területen a természetvédelmi kezelést szolgáló létesítményeket csak tájba illő méretben, kiterjedésben és anyaghasználattal lehet létesíteni.
3. A természetvédelmi területkezelés során a talajt, az aljnövényzetet, a cserjeszintet és a fákat kímélő megoldásokat kell alkalmazni a taposás, gyomosodás, kéregsérülések megelőzése érdekében.
4. A tanösvény és/vagy információs táblarendszer kialakítható, amennyiben a terület látogatási szabályai azt lehetővé teszik,
5. A kitermelt faanyag egy előre meghatározott részét a korábban leírt módon, földön fekvő és álló holt faanyag formájában helyben kell hagyni.

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Szántó művelési ágú területek kezelése

Nincsenek szántó művelési ágú területek a területen.

3.2.2. Gyep (rét és legelő) művelési ágú területek kezelése

1. Nincsenek gyep-művelési ágú területek a területen. Jelenleg parlagként, gyepként hasznosulnak.
2. A gyepvel borított területeket a korábban leírt (3.1.2. fejezet) kaszálási rend szerint kell kezelni.

3.2.3. Szőlő, kert és gyümölcsös művelési ágú területek kezelése

Nincsenek szőlő-, kert- és gyümölcsös művelési ágú területek a területen.

3.2.4. Nádas művelési ágú területek kezelése

Nincsenek nádas-művelési ágú területek a területen.

3.2.5. Erdők kezelése

1. A tervezési terület erdő művelési ágú terület.
2. A honos fás szárú fajok alkotta növényállományokat meg kell őrizni, hasznosításuk az élőhelyek természetességének csökkentésével nem járhat.
3. A lábon száradt és földön fekvő holt fa visszahagyása szükséges, amennyiben az esetlegesen kialakuló fertőzési góccok erdővédelmi, vagy erdőfelújítási problémát nem okoznak.
4. Tájra jellemző honos cserje- és fafajok betelepítésének szükségességét vizsgálni kell.

5. A természetes újulat megőrzésére és védelmére kell törekedni.
6. Tájidegen fajok telepítése tilos.
7. Teljes talajelőkészítés tilos az erdőfelújítási munkákkal érintett területek kivételével.
8. A növényzetet érintő munkák csak vegetációs időszakon kívül, az élőhelyek, a talaj kímélete mellett (időben és térben szakaszoltan, szálalva, minél kevesebb közelítőnyommal) végezhetők.
9. Tájidegen fásárúak állományai nagyobb foltokban nem irthatók ki, csak abban az esetben, ha a betelepített vagy spontán megjelent honos fajok alkotta állományok már biztosítják az élőhelyi feltételeket, a talaj és látkép védelmét.

3.2.6. Fásított terület művelési ágú területek kezelése

Nincsenek fásított terület-művelési ágú területek a területen.

3.2.7. Halastó művelési ágú területek kezelése

A tervezési területen nem található halastó művelési ágú terület.

3.2.8. Művelés alól kivett területek kezelése

Kivett terület-művelési ágú területek és utak kezelését a funkcióval és az élőhelyek általános védelmével összhangban kell ellátni.

3.3. Funkcióbővítés és területfejlesztés

1. Funkcióbővítés és területfejlesztés csak az élőhelyek védelme, helyreállítása, a biodiverzitás növelése, honos fajok telepítése mellett lehetséges.
2. Funkcióbővítés a HTT esetében a korlátozott látogathatóság - még kidolgozandó módon történő - lehetővé tételét jelenti, a természetközelség másutt előírt védelmének figyelembevételével.
3. Biológiaiilag inaktív felületek kiterjedését növelni tilos.
4. A természetvédelmi területkezelést akár csak ideiglenesen szolgáló művelet és tárolás (ág, gally, kaszálék időszakos deponálása, géppel történő aprítás) nem történhet jó természetességű területen.
5. A használati és egyéb (pl. fenntartási) eszközök és igénybevételek meghatározása: A könnyen leromló állapotú homoktalajok, az aljnövényzet és általában a vegetáció védelme érdekében kisebb munka- és szállítógépek alkalmazására kell törekedni. A jó természetességű területeket, élőhelyeket lehetőség szerint kímélni kell; közlekedés, szállítás, deponálás céljára nem vehetők igénybe. Az utak menti gyepfelületeken a védett növényfajok védelme érdekében az utakról történő letérést, parkolást, területkezeléssel, területhasználattal kapcsolatos műveletek során körültekintően kell végrehajtani.

4. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges keretrendszere.

1. A terület természetvédelmi kezelője a terület tulajdonosa, vagy a tulajdonossal szerződésben álló területhasználó, bérlő.
2. A tulajdonos, területhasználó, bérlő a területkezelést a Kecskemét Megyei Jogú Város Jegyzője, mint helyi természetvédelmi hatóság hozzájárulása alapján, saját költségére végzi.
3. Kecskemét M.J. Város Önkormányzati végzi (vagy végezteti) el a terület természeti állapotának feltárását, kezelési terv készítését és felülvizsgálatát, a terület általános bemutatásának biztosítását.

